

سؤالات چهارگزینه‌ای تاریخ ایران و جهان (۲) یازدهم انسانی با پاسخنامه

سؤالات چهارگزینه‌ای درس اول

۱. افسانه‌ها و اساطیر قومی دوره‌های مختلف تاریخی، خاطرات شفاهی و ... جزو کدام منابع تاریخ نگاری محسوب می‌شوند؟
- (الف) دست‌ساخته‌های انسانی   (ب) متون ادبی   (ج) کتاب‌های تاریخی   (د) آثار شفاهی
۲. تاریخ نگاری عمومی از چه زمانی آغاز و تا کی ادامه یافت؟
- (الف) قرن سوم - قرن پنجم   (ب) قرن سوم - قرن هشتم   (ج) قرن هشتم - تا اواخر دوره افشاریه   (د) قرن سوم - تا اواخر عصر قاجار
۳. مورخان تاریخ ایران دوره‌ی اساطیری را از زمان چه کسی آغاز می‌کردند؟
- (الف) هوشنگ   (ب) کیومرث   (ج) رستم   (د) ایرج
۴. از مهم ترین و مشهورترین تاریخ‌های عمومی به کدامیک از منابع زیر می‌توان اشاره کرد؟
- (الف) تجارب الامم   (ب) تاریخ طبری   (ج) المسالک والممالک   (د) اخبار الطوال
۵. ابوعلی بلعمی، از وزرای فرهنگ دوست کدام دوره می‌باشد؟
- (الف) آل زیار   (ب) آل بویه   (ج) سامانیان   (د) علویان طبرستان
۶. کهن‌ترین تاریخ‌های عمومی فارسی کدامیک از منابع زیر است؟
- (الف) تاریخ بلعمی   (ب) تاریخ طبری   (ج) تاریخ گزیده   (د) جامع التواریخ
۷. تألیف کتاب «جامع التواریخ» تأثیر خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی در کدام دوره به پایان رسید؟
- (الف) غزنویان   (ب) خوارزمشاهیان   (ج) تیموریان   (د) ایلخانان
۸. تاریخ «روضه الصفا فی سیره الانبیاء والملوک والخلفاء» تأثیر کیست؟
- (الف) میرخواند   (ب) خواندمیر   (ج) دینوری   (د) ابن اثیر
۹. کدامیک از آثار قاضی احمد غفاری می‌باشد؟
- (الف) تاریخ جهان آرا   (ب) تاریخ گزیده   (ج) فارسنامه   (د) تاریخ جامع التواریخ
۱۰. کدام نوع تاریخ نگاری از گنجینه‌های مهم، اطلاعات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی و نیز جغرافیایی شهرها و مناطق ایران است؟
- (الف) تاریخ سلسله‌ای   (ب) تاریخ محلی   (ج) تاریخ عمومی   (د) تاریخ رویان اثر کدام مورخ می‌باشد؟
۱۱. تاریخ رویان اثر کدام مورخ می‌باشد؟
- (الف) اسکندر بیک ترکمان   (ب) ابواسحاق صابی   (ج) اولیاء الله آملی   (د) تاریخ محلی
۱۲. التاجی فی اخبار الدوله الدیلمیه در مورد کدام دولت است؟
- (الف) آل زیار   (ب) آل بویه   (ج) سامانیان   (د) صفاریان
۱۳. کتاب الیمینی از کیست و مربوط به کدام دوره می‌باشد؟
- (الف) دینوری - سامانیان   (ب) اسکندر بیک ترکمان - صفاریان   (ج) غزنویان - ایلخانان   (د) خواندمیر
۱۴. کدامیک جزو تاریخ‌های محلی به شمار نمی‌آید؟
- (الف) تاریخ سیستان   (ب) تاریخ رویان   (ج) فارسنامه ابن بلخی   (د) جامع التواریخ
۱۵. سروden منظومه‌های حماسی و تاریخی از چه دوره‌ای در ایران رواج و رونق بسیاری یافت
- (الف) دوره مغولان   (ب) دوره تیموریان   (ج) دوره صفویه   (د) دوره قاجار
۱۶. کدام سفرنامه مربوط به قرن هشتم هجری می‌باشد؟

- الف) سفرنامه ناصرخسرو   ب) سفرنامه ابن بطوطه   پ) سفرنامه شاردن
۱۷. «عجائب المقدور فی نوائب تیمور» تأثیف ابن عربشاه کدام نوع تاریخ‌نگاری است؟
- الف) تاریخ سلسله‌ای   ب) تاریخ محلی   پ) تکنگاری
۱۸. «فتوحات شاهی» از امینی هروی درباره چه کسی است؟
- الف) نادرشاہ   ب) شاه عباس   پ) کریم خان
۱۹. سبک تاریخ‌های منظوم از دوره‌ی رایج شد؟
- الف) مغولان   ب) ایلخانان   پ) صفویه
۲۰. کتاب ظفرنامه و شاه اسماعیل نامه به ترتیب تأثیف چه کسانی می‌باشد؟
- الف) ابن بطوطه - ناصرخسرو   ب) حمدالله مستوفی - قاسمی حسینی گنابادی
- ت) قاسمی حسینی گنابادی - حمدالله مستوفی
۲۱. برجسته‌ترین منظومه‌های حماسی و تاریخی ایران کدام است؟
- الف) ظفرنامه   ب) فتوحات شاهی   پ) شاه اسماعیل نامه
۲۲. کتاب صوره‌الارض اثر کدام مورخ و مربوط به چه قرنی می‌باشد؟
- الف) ابن حوقل - قرن چهارم   ب) ابن حوقل - قرن پنجم
- ت) ناصرخسرو - قرن پنجم   پ) ناصرخسرو - قرن چهارم
۲۳. معجمُ البلدان اثر کدام مورخ است؟
- الف) مقدسی   ب) ابن حوقل   پ) دینوری
۲۴. قصیده «نامه اهل خراسان» از کدام شاعر معروف است؟
- الف) رشید وطواط   ب) ناصرخسرو   پ) صائب تبریزی
۲۵. منابع زیر به ترتیب نوشته کدام مورخ می‌باشد؟
- ۱-طبقات الکبری   ۲-انساب الاشراف   ۳-تاریخ بغداد   ۴-عيون الابناء فی طبقات الاطباء
- الف) ابن سعد کاتب واقدی - بلاذری - خطیب بغدادی - ابن ابی اصیبیعه
- ب) ابن ابی اصیبیعه - ابن سعد کاتب واقدی - بلاذری - خطیب بغدادی
- پ) بلاذری - خطیب بغدادی - ابن ابی اصیبیعه - ابن سعد کاتب واقدی
- ت) خطیب بغدادی - ابن ابی اصیبیعه - ابن سعد کاتب واقدی - بلاذری

پاسخنامه درس اول

- ۱- ت) آثار شفاهی
- ۲- پ) قرن سوم - تا اواخر عصر قاجار
- ۳- ب) کیومرث
- ۴- ب) تاریخ طبری
- ۵- پ) سامانیان
- ۶- الف) تاریخ بلعمی
- ۷- ت) ایلخانان
- ۸- الف) میر خواند
- ۹- الف) تاریخ جهان آرا
- ۱۰- ب) تاریخ محلی
- ۱۱- ت) اولیاء الله آملی
- ۱۲- ب) آل بویه
- ۱۳- پ) عتبی - غزنویان
- ۱۴- ت) جامع التواریخ
- ۱۵- الف) دوره مغولان
- ۱۶- ب) سفرنامه ابن بطوطه
- ۱۷- پ) تکنگاری
- ۱۸- ت) شاه اسماعیل
- ۱۹- الف) مغولان
- ۲۰- ب) حمدالله مستوفی - قاسمی حسینی گنابادی
- ۲۱- ت) شاهنامه
- ۲۲- الف) ابن حوقل - قرن
- ۲۳- الف) مقدسی
- ۲۴- ت) انوری
- ۲۵- الف) ابن سعد کاتب واقدی - بلاذری - خطیب بغدادی - ابن ابی اصیبیعه

سؤالات چهارگزینه‌ای درس دوم

۱- منظور از اعتبار سنجی و بررسی اصالت خبر چیست؟

- (الف) ذکر چند روایت   (ب) ترکیب روایت‌ها
 (ت) روایت یک خبر   (پ) نقد یک خبر تاریخی

۲- از برجسته ترین چهره‌های تاریخ نگاری روایی، مورخ و مفسر مشهور ..... است.

- (الف) محمدبن جریر طبری   (ب) ابوالفضل بیهقی
 (ت) بلاذری   (پ) ابوعلی بلعمی

۳- کدام یک از آثار برجسته سبک تاریخ نگاری تحلیلی به شمار نمی‌روند؟

- (الف) تجارب الامم   (ب) تاریخ بیهقی
 (ت) مروج الذهب   (پ) فتوح البلدان

۴- کدام یک از از مهم‌ترین ویژگی‌های تاریخ نگاری روایی می‌باشد؟

- (الف) ارائه و جمع بندی ترکیبی از اخبار و روایت درباره یک رویداد   (ب) عدم دخل و تصرف مورخان در روایت‌ها

(ت) بررسی و تبیین علل و عوامل ظهور آن شاهدان آن

۵- از معایب سبک تاریخ نگاری روایی است؟

- (الف) ارائه و جمع بندی ترکیبی از اخبار و روایت درباره یک رویداد

(ب) عدم استناد خبر ذکر شده به راویان و شاهدان آن

- (پ) عدم ارائه ی نظر درباره درستی و نادرستی خبر توسط نویسنده‌گان

(ت) بررسی و تبیین علل و عوامل ظهور آن حادثه

۶- تاریخ نویسی ترکیبی از چه زمانی رواج یافت؟

- (الف) اوایل قرن دوم هجری   (ب) اواخر قرن سوم   (پ) اواخر قرن چهارم هجری

۷- کدام یک از برجسته ترین چهره‌های سبک تاریخ نویسی ترکیبی می‌باشد؟

- (الف) بلاذری - مسعودی   (ب) دینوری - بلاذری   (پ) مسعودی - بلاذری

۸- در کدام روش تاریخ نویسی مورخان ضمن ارائه و جمع بندی ترکیبی از اخبار و روایت درباره یک رویداد، خود نیز

به بررسی و تبیین علل و عوامل ظهور آن حادثه می‌پردازند؟

- (الف) روایی   (ب) ترکیبی   (پ) تحلیلی

۹- کتاب‌های زیر به ترتیب اثر چه کسانی است؟

تجارب الامم - تاریخ بیهقی - مروج الذهب

- (الف) ابوعلی مسکویه - مسعودی - ابوالفضل بیهقی

(ت) ابوعلی مسکویه - ابوالفضل بیهقی - مسعودی

۱۰- گزارش وقایع محرم و عاشورا در ذیل حوادث سال ۶۱ ق دسته بندی تاریخ براساس چیست؟

- (الف) روایی   (ب) ترکیبی   (پ) تحلیلی

۱۱- مهم‌ترین کتاب در مورد تاریخ نگاری براساس موضوع محوری کدام مورد می‌باشد؟

- (الف) تجارب الامم نوشته ابوعلی مسکویه   (ب) الكامل نوشته ابن اثیر

(ت) مروج الذهب نوشته مسعودی

- (پ) تاریخ بیهقی نوشته ابوالفضل بیهقی

پاسخنامه درس دوم

- ۱- پ) نقد یک خبر تاریخی
- ۲- الف) محمد بن جریر طبری
- ۳- پ) فتوح البلدان
- ۴- الف) ارائه و جمع بندی ترکیبی از اخبار و روایت درباره یک رویداد
- ۵- پ) عدم ارائه ی نظر درباره درستی و نادرستی خبر توسط نویسنده‌گان
- ۶- ب) اواخر قرن سوم
- ۷- ت) دینوری - بلاذری
- ۸- پ) تحلیلی
- ۹- ت) ابوعلی مسکویه - ابوالفضل بیهقی - مسعودی
- ۱۰- ت) روش سالشماری
- ۱۱- ب) الكامل نوشته ابن اثیر

کتابخانه
علمی
پژوهشی

سؤالات چهارگزینه‌ای درس سوم

۱- شبه جزیره پهناور عربستان در کدام قسمت فلات ایران قرار دارد؟

ت) شمال و شمال غربی

الف) جنوب و جنوب غربی   ب) شمال و شمال شرقی   پ) جنوب و جنوب شرقی

۲- یمن در کدام سمت عربستان قرار داشته است؟

ت) مغرب

پ) مشرق

ب) جنوب

الف) شمال

۳- منظور از اعراب قحطانی و عدنانی چیست؟

ت) غربی و شرقی

پ) شرقی و غربی

ب) شمالی و جنوبی

۴- در شبه جزیره عربستان منظور از واحد اجتماعی و سیاسی مستقل چه بود؟

ت) ایل

پ) خانواده

ب) قبیله

الف) طایفه

۵- وابستگی شدید اعراب به قبیله خود، موجب به وجود آمدن ..... شده بود؟

الف) هم خونی قبیله‌ای

ب) تمرکز سیاسی

پ) عصبیت قبیله‌ای

در کنار یکدیگر

۶- در دوران پیش از اسلام، قبیله‌های عرب شبه جزیره عربستان به چه صورت می‌زیستند؟

ب) پراکنده و جدا از هم

ت) زیر نظر یک رئیس کل

ب) زیر نظر حکومت مرکزی

۷- در کدام منطقه عربستان کشاورزی وجود نداشت؟

ت) یمن

پ) طائف

ب) مدینه

الف) مکه

۸- مرکز اصلی بازرگانی عربستان کدام شهر بود؟

ت) یمن

پ) طائف

ب) مدینه

الف) مکه

۹- هم زمان با ظهور اسلام، بیشتر ساکنان شبه جزیره عربستان چه دینی داشتند؟

ت) بت پرست

پ) یهودی

ب) مسیحی

۱۰- بی اعتقادی به جهان پس از مرگ از ویژگی‌های کدام آیین بود؟

ت) بت پرستان

پ) یهودیان

ب) مسیحیان

الف) حنفیان

۱۱- پیروان حضرت ابراهیم در عربستان چه نامیده می‌شدند؟

ت) صابئین

پ) حنفاء

ب) مسیحی

الف) یهودی

۱۲- قرآن ویژگی زمانه و اجتماعی که حضرت محمد در میان آن به مقام پیامبری رسید را چه صفتی نامید؟

ت) فاسقین

پ) ظالمین

ب) جاهلی

الف) امی

۱۳- حضرت محمد(ص) در چه زمانی از سال بیشتر در غار حرا به عبادت خدا مشغول بود؟

ت) ذی الحجه

پ) ماه رمضان

ب) ماه ربیع

الف) ماه محرم

۱۴- پیامبر در چه روزی و ماهی و در در چند سالگی به پیامبری مبعوث شد؟

ت) ۲۰ ربیع- ۲۵ سالگی

پ) ۱۵ شعبان- ۲۵ سالگی

ب) ۲۷ ربیع- ۴۰ سالگی

الف) ۲۰ ربیع- ۲۵ سالگی

۱۵- اولین بار چه سوره‌ای بر پیامبر نازل شد؟

ت) سوره علق

پ) سوره قلم

ب) سوره قدر

الف) سوره توحید

۱۶- نخستین فرد بیرون از خانواده رسول خدا که اسلام آورد، که بود؟

ت) عثمان

پ) عمر

ب) ابوبکر

الف) زید بن خارثه

۱۷- پیامبر اکرم چند سال پس از بعثت، به فرمان خداوند دعوت خود را آشکار و عمومی کرد؟

ت) سیزده سال

پ) چهار سال

ب) سه سال

الف) دو سال

- ۱۸- طبق آیات قرآن علت دشمنی قریش با اسلام چه بوده است؟
- الف) بی احترامی به بت‌ها
ب) ضرر و زیان اقتصادی قریش
پ) به وجود اختلاف میان قبیله قریش
ت) چون پیامبر از بنی هاشم بود
- ۱۹- مشرکان کدامیک از افراد بنی هاشم را در تنگنا قرار دادند که از حمایت پیامبر دست بکشد؟
- الف) عبدالملک
ب) ابوطالب
پ) حضرت علی(ع)
ت) حمزه
- ۲۰- از میان بنی هاشم چه کسی به دشمنی با پیامبر برخواست؟
- الف) ابوجهل
ب) ابوسفیان
پ) ابولهب
ت) امیه بن خلف
- ۲۱- مسلمانان چند سال در محاصره‌ی اقتصادی قریش بودند؟
- الف) سه سال
ب) چهار سال
پ) شش سال
ت) هفت سال
- ۲۲- حضرت خدیجه و ابوطالب در سال چندم بعثت از دنیا رفتند؟
- الف) هفتم
ب) هشتم
پ) دهم
ت) یازدهم
- ۲۳- با رحلت چه شخصی جسارت و آزار سران قریش نسبت به رسول خدا بیشتر شد؟
- الف) عبدالملک
ب) ابوطالب
پ) حضرت خدیجه
ت) حمزه
- ۲۴- اهالی کدام شهر نه تنها از پیامبر استقبال نکردند، بلکه با بی‌احترامی و اهانت، آن حضرت را از شهرشان راندند؟
- الف) صنعا
ب) مدینه
پ) طائف
ت) یمن

پاسخنامه درس سوم

- ۱- الف) جنوب و جنوب غربی
- ۲- ب) جنوب
- ۳- الف) جنوبی و شمالی
- ۴- ب) قبیله
- ۵- پ) عصیت قبیله‌ای
- ۶- ب) پراکنده و جدا از هم
- ۷- الف) مکه
- ۸- الف) مکه
- ۹- ت) بت پرست
- ۱۰- ت) بت پرستان
- ۱۱- پ) حنفاء
- ۱۲- ب) جاهلی
- ۱۳- پ) ماه رمضان
- ۱۴- ب) ۲۷ ربیع - ۴۰ سالگی
- ۱۵- ت) سوره علق
- ۱۶- ب) ابوبکر
- ۱۷- ب) سه سال
- ۱۸- ب) ضرر و زیان اقتصادی قریش
- ۱۹- ب) ابوطالب
- ۲۰- پ) ابولهب
- ۲۱- الف) سه سال
- ۲۲- پ) دهم
- ۲۳- ب) ابوطالب
- ۲۴- پ) طائف

سوالات چهارگزینه‌ای درس چهارم

۱- کدام مورد از ویژگی‌های یثرب در آستانه هجرت پیامبر به این شهر می‌باشد؟

(الف) وجود کشتزارها و نخلستان‌ها (ب) وجود کارگاه‌های صنعتی (پ) تجارت با شام و یمن (ت) وجود بت‌کده‌ها

۲- ساکنان شهر یثرب در دوران جاهلیت چه گروه‌هایی بودند؟

(الف) یهودیان و زرتشیان (ب) بت‌پرستان و مسیحیان (پ) یهودیان و عرب (ت) زرتشیان و مسیحیان

۳- سابقه حضور یهودیان در یثرب به چه زمانی بر می‌گردد؟

(الف) سده‌های نخست میلادی (ب) قرن چهارم میلادی (پ) اوآخر قرن پنجم میلادی (ت) قرن ششم میلادی

۴- مردم مدینه در آستانه هجرت پیامبر چه کسی را به رهبری خود برگزیدند؟

(الف) سعد بن معاذ (ب) عبدالرحمن بن عوف (ج) سعد بن ابی وقاص (د) عبدالله بن ابی

۵- حضرت محمد (ع) برای اولین بار در چه سالی شش نفر از مردم یثرب را به دین اسلام دعوت کرد؟

(الف) هشتم بعثت (ب) نهم بعثت (ج) دهم بعثت (د) یازدهم بعثت

۶- در پیمان عقبه اول چند مرد یثربی با پیامبر پیمان بستند؟

(الف) ۱۰ نفر (ب) ۱۲ نفر (ج) ۱۴ نفر (د) ۱۵ نفر

۷- در پیمان عقبه دوم چند نفر یثربی با پیامبر پیمان بستند؟

(الف) ۶۳ نفر (ب) ۶۵ نفر (ج) ۷۳ نفر (د) ۷۵ نفر

۸- پس از کدام حادثه پیامبر دستور داد مسلمان به یثرب هجرت کنند؟

(الف) پیمان عقبه اول (ب) تصمیم کفار مبنی بر قتل پیامبر (پ) پیمان عقبه دوم (ت) سفر پیامبر به طائف

۹- پس از تصمیم مشترکان در دارالندوه مبنی بر قتل پیامبر، چه کسی شب در منزل پیامبر به جای ایشان خوابید؟

(الف) ابوبکر (ب) زید بن حارثه (پ) علی (ع) (ت) حمزه بن عبدالمطلب

۱۰- اهل صفة چه کسانی بودند؟

(الف) مهاجران (ب) مهاجران بی‌بضاعت (پ) شرکت کنندگان در ساخت مسجد (ت) مسلمانان اهل مدینه

۱۱- پیامبر در جریان ایجاد پیوند برادری چه کسی را به عنوان برادر خویش برگزید؟

(الف) سعد بن ابی وقاص (ب) زید بن حارثه (پ) علی (ع) (ت) حمزه بن عبدالمطلب

۱۲- هدف پیامبر از تنظیم پیمان‌نامه در مدینه چه بود؟

(الف) خطر حمله مشرکان (ب) خطر حمله رومیان (پ) وجود مسیحیان در مدینه (ت) خطر وجود یهودیان

۱۳- مهم ترین اقدام پیامبر در مدینه برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام چه بود؟

(الف) پیمان برادری (ب) تنظیم پیمان‌نامه (پ) از بین بردن یهودیان (ت) تشکیل ارتش قدرتمند

۱۴- پس از هجرت پیامبر و یارانش به مدینه، بزرگ‌ترین و سرسخت‌ترین دشمنان دعوت اسلامی چه کسانی بودند؟

(الف) مشرکان (ب) منافقان (پ) یهودیان ساکن مدینه (ت) مسحیان ساکن مدینه

۱۵- آیات جهاد در چه زمانی بر پیامبر نازل شد؟

(الف) سال اول هجرت (ب) سال سوم هجرت (پ) سال چهارم هجرت (ت) سال ششم هجرت

۱۶- در جنگ بدر چند نفر رزمnde مسلمان و جنگجوی قریش شرکت داشتند؟

(الف) ۳۰۰ رزمnde مسلمان و ۹۵۰ جنگجوی قریش (ب) ۹۰۰ رزمnde مسلمان و ۹۵۰ جنگجوی قریش

(پ) ۳۰۰ جنگجوی قریش و ۹۵۰ رزمnde مسلمان

۱۷- فرمانده سپاه قریش در سال‌های سوم و پنجم هجرت بر عهدی چه کسی بود؟

ت) عبدالله بن ابی	پ) ابوسفیان	ب) ابوجهل	الف) ابولهب
۱۸- سرداسته‌ی منافقان مدینه که بود؟			
ت) ابولهب	پ) ابوسفیان	ب) ابوجهل	الف) عبدالله بن ابی
۱۹- پیامبر طی چند لشکرکشی و محاصره نظامی، به حضور قبیله‌های پیمانشکن و توطئه‌گر یهودی در مدینه پایان داد؟			
ت) شش لشکرکشی	پ) چهارلشکرکشی	ب) سه لشکرکشی	الف) دو لشکرکشی
۲۰- صلح حدیبیه در چه زمانی اتفاق افتاد؟			
ت) صلح حدیبیه	ب) ذی الحجه سال ششم هجرت	ب) ذی القعده سال ششم هجرت	الف) ذی القعده سال هفتم هجرت
۲۱- منظور قرآن از فتح و پیروزی آشکار برای اسلام چه بود؟			
ت) دعوت سران کشورها	پ) فتح مکه	ب) پیروزی در بدر	الف) شکست رومیان
۲۲- مهم‌ترین حادثه پس از صلح حدیبیه چه بود؟			
ت) یازده هزار نفر	پ) ده هزار نفر	ب) شکست قبایل یهود	الف) جنگ با رومیان
۲۳- سپاه پیامبر در جریان فتح مکه چند نفر بود؟			
ت) دهم هجرت	پ) نهم هجرت	ب) هشت هزار نفر	الف) پنج هزار نفر
۲۴- فتح مکه در چه سالی اتفاق افتاد؟			
ت) دهم هجرت	پ) نهم هجرت	ب) هشتم هجرت	الف) هفتم هجرت
۲۵- مورخان چه سالی را سال وفود می‌نامند؟			
ت) دهم هجرت	پ) نهم هجرت	ب) هشتم هجرت	الف) هفتم هجرت
۲۶- سال وفود چه سالی است؟			
ت) آمدن هیئت‌های نمایندگی به مدینه	پ) فتح مکه	ب) پذیرش سفریان روم	الف) صلح با یهودیان مدینه
۲۷- پیامبر برای ابلاغ سوره‌ی برائت چه کسی را عازم مکه کرد؟			
ت) خالد بن ولید	پ) علی(ع)	ب) زید بن حارثه	الف) سعد بن ابی وقاص
۲۸- منظور سوره‌ی برائت کدام سوره است؟			
ت) سوره انفال	پ) سوره حج	ب) سوره توبه	الف) سوره فتح
۲۹- آخرین حج پیامبر در چه سالی اتفاق افتاد؟			
ت) دوازدهم هجرت	پ) یازدهم هجرت	ب) دهم هجرت	الف) نهم هجرت
۳۰- رسول خدا(ص) در واپسین روزهای زندگانی خود دستور داد سپاه اسلام به چه منظوریه سرحدات شام برود؟			
الف) مقابله با یهودیان	پ) مقابله با مشرکان فراری	ت) سرکوب مسیحیان	ب) مقابله با روم
۳۱- در حکومت پیامبر، جهاد و دفاع وظیفه چه کسانی بود؟			
ت) غنایم جنگی	پ) جزیه	ب) زکات	الف) خمس
۳۲- تمام مسلمانانی که توانایی داشتند			
ت) تمام ساکنان قلمرو حکومت اسلامی	ب) تمام مردان مسلمانی که توانایی داشتند	پ) تمام ساکنان مسلمان و غیر مسلمان مدینه	الف) دادن فدیه
۳۳- پیامبر پس از جنگ بدر، شرط آزادی هر یک از اسیران باسواد را چه چیزی قرار داد؟			
ت) مبارله به ده مسلمان اسیر	ب) باسواد کردن ده مسلمان	پ) مبارله به ده مسلمان اسیر	الف) دادن فدیه
۳۴- از کدامیک اموال زیر پیامبر برای اداره امور استفاده خ.			

۳۴- جزیه چه بود؟

ب) مالیات سرانه‌ای بود که از اهل کتاب گرفته می‌شد

ت) خمسی بود که از اهل کتاب گرفته می‌شد

الف) مالیات سرانه‌ای بود که از مشرکان گرفته می‌شد

پ) خمسی بود که از مشرکان گرفته می‌شد

۳۵- پیامبر به کدام گروه اجازه داد همچنان بر روی زمین‌های آن منطقه کشاورزی کنند و نیمی از محصول سالانه را به حکومت اسلامی پردازند؟

ب) مناطق مسیحی‌نشین

ت) زرتشیان ساکن در اطراف مدینه

الف) مناطق یهودی‌نشین

پ) رومیان ساکن اطراف مدینه

پاسخنامه درس چهارم

- ۱- الف) وجود کشتزارها و نخلستان‌ها
- ۲- پ) یهودیان و عرب
- ۳- الف) سده‌های نخست میلادی
- ۴- د) عبدالله بن ابی
- ۵- پ) یازدهم بعثت
- ۶- ب) ۱۲ نفر
- ۷- پ) ۷۵ نفر
- ۸- پ) پیمان عقبه دوم
- ۹- پ) علی(ع)
- ۱۰- ب) مهاجران بی‌بضاعت
- ۱۱- پ) علی(ع)
- ۱۲- الف) خطر حمله مشرکان
- ۱۳- ب) تنظیم پیمان نامه
- ۱۴- الف) مشرکان
- ۱۵- الف) سال اول هجرت
- ۱۶- الف) رزمندۀ مسلمان و ۹۵۰ جنگجوی قریش
- ۱۷- پ) ابوسفیان
- ۱۸- الف) عبدالله بن ابی
- ۱۹- ب) سه لشکرکشی
- ۲۰- الف) ذی القعده سال ششم هجرت
- ۲۱- ت) صلح حدیبیه
- ۲۲- ت) دعوت سران کشورها
- ۲۳- پ) ۵ هزار نفر
- ۲۴- ب) هشتم هجرت
- ۲۵- پ) نهم هجرت
- ۲۶- ت) آمدن هیئت‌های نمایندگی به مدینه
- ۲۷- پ) علی(ع)
- ۲۸- ب) سوره توبه
- ۲۹- ب) دهم هجرت
- ۳۰- ب) مقابله با روم
- ۳۱- الف) تمام مسلمانانی که توانایی داشتند
- ۳۲- ب) باسواندن ده مسلمان
- ۳۳- الف) خمس
- ۳۴- ب) مالیات سرانه‌ای بود که از اهل کتاب گرفته می‌شد
- ۳۵- الف) مناطق یهودی‌نشین

سؤالات چهارگزینه‌ای درس پنجم

- ۱- اولین بار چه کسانی در سقیفه بنی‌سعده در مدینه گرد هم آمدند تا در باره تعیین جانشین رسول خدا تصمیم بگیرند؟

(الف) مهاجران   (ب) انصار   (پ) ابوبکر، عمر و ابو عبیده جراح   (ت) طلحه و زبیر
- ۲- در سقیفه بنی‌سعده چه کسی به عنوان خلیفه انتخاب شد؟

(الف) عمر   (ب) ابوبکر   (پ) عثمان   (ت) علی (ع)
- ۳- کدامیک ویژگی‌های مُرتَدان نمی‌باشد؟

(الف) کسانی که دین اسلام را ترک کردند   (پ) کسانی از پرداخت زکات به خلیفه خودداری کردند
- ۴- ابوبکر چند سال حکومت کرد؟

(الف) دو سال   (ب) اندکی بیشتر از دو سال
- ۵- مهم‌ترین رویداد دوران خلیفه دوم چه بود؟

(الف) مبارزه با قبیله‌های بادیه‌نشین عربستان   (ب) مقابله با پیامبران دروغین و دیگر معترضان
- ۶- در شورای شش نفره چه کسی به عنوان خلیفه سوم انتخاب شد؟

(الف) عبدالرحمن بن عوف   (ب) سعد اب ابی وقار   (پ) عثمان بن عفان
- ۷- عثمان، چه کسی را که پیامبر از مدینه رانده بود، به آن شهر بازگرداند؟

(الف) ابوسفیان   (ب) معاویه   (پ) عمرو عاص
- ۸- کدامیک از صحابه پیامبر به رفتارهای عثمان اعتراض کردند؟

(الف) ابوذر غفاری و سلمان فارسی   (ب) سلمان فارسی و عمار یاسر   (پ) ابودر غفاری و عمار یاسر
- ۹- چرا سران قریش و به ویژه اشراف بنی امیه از بیعت با علی (ع) خودداری کرده بودند؟

(الف) برکناری معاویه و عمرو عاص از حکومت شام و مصر   (ب) به دلیل اجرای عدالت و قسط میان مسلمانان
- ۱۰- بهانه معاویه برای مخالفت با علی (ع) چه بود؟

(الف) برکناری از حکومت شام   (پ) کشتن سران اموی در جنگ‌های دوران پیامبر
- ۱۱- علی (ع) در چه تاریخی به شهادت رسید؟

(الف) ۱۹ رمضان سال ۴۰ هجری   (ب) ۲۱ رمضان سال ۴۰ هجری
- ۱۲- تولد امام حسن (ع) در چه تاریخی و در کجا بوده است؟

(الف) در سال سوم هجرت در مدینه   (پ) در سال پنجم هجرت در مدینه
- ۱۳- پس از کدام جریان اتحاد امت اسلامی آسیب دید؟

(الف) اختلاف میان مسلمانان بر سر جانشینی پیامبر   (ب) تفرقه افکنی منافقان در غزوه تبوک
- ۱۴- شکست اولیه مسلمانان در غزوه احد

(الف) اقدامات قبایل سه گانه یهود در غزوه خندق   (پ) شکست اولیه مسلمانان در غزوه احد

- ۱۴- دوران خلافت چه کسانی درآمدهای فراوانی از سرزمین‌های ثروتمندی که فتح شده بود به خزان مسلمانان در مدینه سرازیر شد؟
- الف) ابوبکر و عمر   ب) عمر و عثمان   پ) عثمان و علی(ع)
- ۱۵- کدام خلیفه درآمدهای به دست آمده از سرزمین‌های ثروتمندی که فتح شده بود را به عنوان عطایا میان مسلمانان توزیع کرد؟
- الف) ابوبکر   ب) عمر   پ) عثمان   ت) علی(ع)
- ۱۶- در دوران کدام خلیفه بذل و بخشش‌های فراوانی از بیت‌المال مسلمانان به افراد مختلف، به خصوص خاندان بنی‌امیه صورت گرفت؟
- الف) ابوبکر   ب) عمر   پ) عثمان   ت) علی(ع)
- ۱۷- چه کسانی به شیوه اجرای عدالت و مساوات اسلامی علی(ع) اعتراض کردند؟
- الف) معاویه و عمر و عاص   ب) معاویه و طلحه   پ) طلحه و زبیر   ت) زبیر و عمر و عاص
- ۱۸- لشکرکشی اعراب مسلمان به سرزمین‌های مجاور شبه جزیره عربستان از چه زمانی شروع و تا کی بدون وقفه ادامه یافت؟
- الف) آغاز از زمان خلافت عمر آغاز و تا پایان خلافت عثمان   ب) آغاز از زمان خلافت ابوبکر و تا پایان خلافت عثمان
 پ) آغاز از زمان خلافت عمر و تا پایان خلافت علی(ع)   ت) آغاز از زمان خلافت ابوبکر و تا پایان خلافت علی(ع)
- ۱۹- کدام منطقه به عنوان نقطه اتصال زمینی و دریایی سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا، همواره از موقعیت فوق العاده مهمی برخوردار بوده است؟
- الف) مصر   ب) لبنان   پ) عراق   ت) شام
- ۲۰- منطقه‌شام هنگام حمله اعراب مسلمان، زیر سلطه کدام دولت قرار داشت؟
- الف) ایران   ب) روم شرقی   پ) روم غربی   ت) عراق
- ۲۱- در جریان محاصره کدام شهر، ساکنان مسیحی شهر اعلام کردند که فقط در حضور خلیفه، قرارداد صلح و تسلیم شهر را امضاء می‌کنند؟
- الف) قاهره   ب) دمشق   پ) بیت‌الحم   ت) بیت‌المقدس
- ۲۲- چه کسی فرماندهی سپاه اعراب مسلمان را در حمله به مصر به عهده گرفت؟
- الف) معاویه   ب) خالد بن ولید   پ) عمر   ت) عمر و عاص
- ۲۳- مصر در چه سالی فتح شد؟
- الف) ۱۶ ق   ب) ۱۸ ق   پ) ۲۰ ق   ت) ۲۱ ق
- ۲۴- مهم‌ترین اثر و پیامد فتوحات مسلمانان در چه عرصه‌ای جلوه گر شد؟
- الف) دین و اقتصاد   ب) فرهنگ و اقتصاد   پ) دین و فرهنگ   ت) دین و فرهنگ و اقتصاد

پاسخنامه درس پنجم

- ۱- ب) انصار
- ۲- ب) ابوبکر
- ۳- ت) قبایلی که با قریش بر ضد اسلام متحد شدند
- ۴- ب) اندکی بیشتر از دو سال
- ۵- ت) فتوحات مسلمانان در سرزمینی‌های مجاور عربستان
- ۶- پ) عثمان بن عفان
- ۷- ت) مروان حکم
- ۸- ت) عمار یاسر و ابوذر غفاری
- ۹- پ) به دلیل عمل به کتاب خدا و سنت پیامبر
- ۱۰- ت) خونخواهی عثمان
- ۱۱- ب) ۲۱ رمضان سال ۴۰ هجری
- ۱۲- الف) در سال سوم هجرت در مدینه
- ۱۳- الف) اختلاف میان مسلمانان بر سر جانشینی پیامبر
- ۱۴- ب) عمر و عثمان
- ۱۵- ب) عمر
- ۱۶- پ) عثمان
- ۱۷- پ) طلحه و زبیر
- ۱۸- الف) آغاز از زمان خلافت عمر آغاز و تا پایان خلافت عثمان
- ۱۹- ت) شام
- ۲۰- ب) روم شرقی
- ۲۱- ت) بیت المقدس
- ۲۲- ت) عمرو عاص
- ۲۳- پ) ۲۰ ق
- ۲۴- پ) دین و فرهنگ

سؤالات چهارگزینه‌ای درس ششم

- ۱- امویان (بنی امیه)، از خاندان‌های قدرتمند و پُر نفوذ در عصر جاهلیت به شمار می‌رفتند.

الف) قبیله قریش   ب) قبیله اوس   پ) قبیله خزرج

۲- چه کسانی پس از بعثت پیامبر، بنی امیه با سرسرخانی تمام در برابر دعوت به اسلام، ایستادگی کردند؟

الف) قبیله خزرج   ب) قبیله اوس   پ) قبیله خزاعه

۳- رهبری سیاسی نظامی قریش را علیه مسلمانان را چه کسی به دست گرفت؟

الف) امیه بن خلف   ب) ابوسفیان   پ) ابولهب

۴- خاندان بنی امیه چه زمانی مسلمان شدند؟

الف) پیش از هجرت پیامبر   ب) پیش از غزوه خندق   پ) پس از فتح مکه

۵- امویان در دوران کدام خلافعالانه مشارکت کردند؟

الف) عمر و عثمان   ب) عمو و عثمان   پ) علی(ع) و عثمان

۶- چه کسانی فرماندهی بخشی از سپاه اعراب مسلمان را در جریان فتح منطقه شام به عهده گرفتند؟

الف) ابوسفیان و یزید   ب) یزید و معاویه   پ) ابوسفیان و معاویه

۷- در زمان کدام خلیفه که خود از خاندان بنی امیه بود، نفوذ و قدرت امویان بسیار افزایش یافت؟

الف) ابوبکر   ب) عمر   پ) عثمان

۸- چه کسانی نقش مهمی در ایجاد جنگ جمل داشتند؟

الف) خوارج   ب) امویان   پ) عباسیان

۹- معاویه در زمان کدام خلیفه و به حکومت کجا منصوب شد؟

الف) ابوبکر- مصر   ب) عمر- شام   پ) ابوبکر- شام

۱۰- چه عاملی منطقه شام را تبدیل به پایگاهی مناسب و مطمئن برای قدرت‌طلبی و ثروت اندوزی بنی امیه ساخت؟

الف) همراهی و همکاری مردم شام با یزید بن معاویه   ب) حکومت طولانی مدت معاویه بر منطقه شام

پ) حکومت طولانی مدت یزید بر منطقه شام   ت) کمک و همکاری افرادی مثل عمر و عاص با یزید

۱۱- معاویه با استفاده از چه روشی پشتیبانی کامل مردم شام را نسبت به خود و خاندانش جلب کرد؟

الف) با استفاده از زور و نیروی نظامی   ب) معرفی خود به عنوان خون‌خواه و وارث حقیقی عثمان

پ) وعده حکومت شهرها و مناطق مختلف   ت) فربیکاری و تبلیغات فراوان

۱۲- چه کسی معاویه را از شکست حتمی در جنگ صفين نجات داد؟

الف) عبدالله بن زبیر   ب) عمرو بن عاص   پ) یزید بن معاویه

۱۳- پس از شهادت حضرت علی علیه السلام (۲۱ رمضان سال ۴۰ ق.) گروهی از مردم کوفه با چه کسی به عنوان خلیفه پیعت کردند؟

الف) امام حسن (ع)   ب) امام حسین (ع)

۱۴- چه عاملی موجب ایجاد آشفتگی در سپاه امام حسن (ع) شد؟

الف) شکنجه و کشتن تعدادی از یاران و فرماندهان امام حسن (ع)   ب) وعده بهبود وضع اقتصادی مردم کوفه

پ) فرستادن گروهی در سپایان امام حسن (ع) برای ایجاد تفرقه

ت) خربیدن فرمادهان و بزرگان سپاه کوفه توسط معاویه

- ۱۵- در دوران خلافت امویان، چند نفر از اعضای خاندان بنی امية از دو شاخه سفیانی و مروانی بر مسند قدرت نشستند؟
- (الف) ۱۲ نفر   (پ) ۱۴ نفر   (ت) ۱۶ نفر
- ۱۶- اسپانیا (آندرس) در کدام دوره فتح شد؟
- (الف) دوره خلافت عمر   (ب) دوره خلافت عثمان
- ۱۷- در کدام دوره درگیری و جنگ‌های زیادی میان مسلمانان و سپاه امپراتوری روم شرقی اتفاق افتاد؟
- (الف) دوره خلافت علی(ع)   (ب) دوره خلافت ابوبکر   (ت) دوره اموی
- ۱۸- فتح اسپانیا (آندرس) به دست کدام سرداران مسلمان صورت گرفت؟
- (الف) عمرو عاص و موسی بن نصیر   (ب) عمار یاسر و موسی بن نصیر
- ۱۹- کدام مورد از مهم ترین تحولاتی است که با خلافت خاندان اموی پدید آمد؟
- (الف) تبدیل خلافت دینی به سلطنت   (ب) عمل به کتاب خدا و سنت پیامبر
- ۲۰- کدام یک از نشانه‌ها و آثار تحول در دوره خلافت اموی نمی‌باشد؟
- (الف) استفاده از زور در کسب و حفظ قدرت   (ب) موروشی شدن خلافت
- ۲۱- نخستین خلیفه‌ای بود که برخلاف خلفای پیش از خود، با زور و غلبه نظامی، زمام امور را به دست گرفت؟
- (الف) عمر   (ب) عثمان   (ت) یزید
- ۲۲- کدام یک از اقدام‌های برجسته امویان بود؟
- (الف) فتح شام و مصر   (ب) توسعه ارضی و گسترش فتوحات در دریا
- ۲۳- **حُجَّرِينَ عَدَىٰ وَ عَمْرِوْبِنْ حَمَقَ** در زمان کدام خلیفه به قتل رسیدند؟
- (الف) مروان   (ب) عثمان   (ت) یزید
- ۲۴- از خشن‌ترین و خونریزین حاکمان اموی بود؟
- (الف) یزید   (ب) حجاج بن یوسف   (ت) مروان حکم
- ۲۵- در زمان حکومت امویان، کدام گروه موقعیت اجتماعی پایین‌تری نسبت به اعراب مسلمان داشتند؟
- (الف) مسحیان   (ب) یهودیان   (ت) موالی   (پ) موالی   (ه) اهالی کوفه
- ۲۶- کدام اقدام موجب ایجاد دودستگی و زمینه‌ساز اختلاف و رقابتی شد که از درون خلافت امویان را تضعیف کرد؟
- (الف) تعیین ولیعهدی یزید توسط معاویه   (ب) انتخاب شام به عنوان مرکز خلافت توسط معاویه
- ۲۷- موالی در کدام یک از قیام‌ها و شورش‌های ضد اموی زیر حضوری چشمگیر نداشتند؟
- (الف) قیام مختار   (ب) شورش عبدالله بن زبیر   (پ) قیام زید فرزند امام سجاد(ع)   (ت) شورش عبدالرحمان بن اشعث
- ۲۸- در میان خلفای اموی کدام خلیفه شیوه‌ای متفاوت در حکومت اتخاذ کرد؟
- (الف) عمر بن عبد العزیز   (ب) معاویه   (ت) ولید   (پ) مروان
- ۲۹- کدام یک از اقدامات عمر بن عبد العزیز نمی‌باشد؟
- (الف) توقف فتوحات   (ب) گرفتن جزیه از نویسان
- (پ) منع دشنام گویی و اهانت به علی(ع)   (ت) عمل کتاب خدا و سنت پیامبر

- ۳۰- مهمترین مخالفان دولت اموی چه گروه‌هایی بودند؟
- الف) موالی- کوفیان   ب) علویان- عباسیان   پ) موالی- علویان
 ت) عباسیان- موالی
- ۳۱- دوره امامت کدام امام یکی از سخت‌ترین دوران برای اهل بیت و شیعیان بود؟
- الف) امام حسین(ع)   ب) امام سجاد(ع)   پ) امام محمد باقر(ع)
- ۳۲- کدام امام با جلوگیری از ورود پیروان مکتب اهل بیت به درگیری‌های بی‌حاصل و کم فایده، به صورت مدبرانه ای مانع نابودی شیعیان شد؟
- الف) امام حسین(ع)   ب) امام سجاد(ع)   پ) امام محمد باقر(ع)
- ۳۳- صحیفه سجادیه، شامل چند مناجات و دعا می‌باشد؟
- الف) ۴۵   ب) ۵۰   پ) ۶۵
- ۳۴- کدام امامان شیعه، عمدۀ کوشش خود را بر ترویج مکتب اهل بیت، مبارزه با جریان‌های فکری منحرف و تربیت شاگردان توانمند متمرکز کردند؟
- الف) امام حسین(ع)- امام محمد باقر(ع)   ب) امام سجاد(ع)- امام رضا(ع)
- ۳۵- اوج گیری مخالفت و مبارزه با حکومت اموی در چه زمانی اتفاق افتاد؟
- الف) اوایل قرن اول هجری   ب) اوایل قرن دوم هجری   پ) اواسط قرن دوم هجری   ت) اواخر قرن دوم هجری
- ۳۶- در چه زمانی فعالیت شبکه تبلیغاتی عباسیان به طرز چشمگیری افزایش یافت؟
- الف) پس از مرگ هشام بن عبدالملک   ب) در اوایل حکومت عمر بن عبد العزیز
 پ) در اوایل حکومت مروان حکم
- ۳۷- آخرین خلیفه اموی که بود؟
- الف) هشام   ب) ولید
- ۳۸- حکومت امویان اندلس چه زمانی و توسط چه کسی تأسیس شد؟
- الف) اواخر حکومت امویان - هشام بن عبدالملک   ب) پس از سقوط خلافت اموی - عبدالرحمن بن معاویه
- ۳۹- برجسته‌ترین میراث اسلامی اندلس در عرصه ..... تجلی یافت.
- الف) صنعت و تجارت   ب) هنر و معماری   پ) هنر و صنعت
 ت) علم و اندیشه
- ۴۰- داعیان عباسی کانون فعالیت‌های خود را مناطق دور از مرکز خلافت به خصوص در کجا قرار دادند؟
- الف) عراق   ب) مدینه   پ) خراسان
 ت) شام
- ۴۱- ابومسلم خراسانی کدام یک از عباسیان را به قدرت رساند؟
- الف) منصور   ب) سفاح   پ) هارون
 ت) مهدی

پاسخنامه درس ششم

- ۱- الف) قبیله قریش
- ۲- پ) قبیله قریش
- ۳- ب) ابوسفیان
- ۴- پ) پس از فتح مکه
- ۵- ت) ابوبکر و عمر
- ۶- ب) یزید و معاویه
- ۷- پ) عثمان
- ۸- ب) امویان
- ۹- ب) عمر- شام
- ۱۰- ب) حکومت طولانی مدت معاویه بر منطقه شام
- ۱۱- ت) فریب کاری و تبلیغات فراوان
- ۱۲- ب) عمروبن
- ۱۳- پ) معاویه
- ۱۴- ت) خریدن یا جدا کردن فرماندهان و بزرگان سپاه کوفه توسط معاویه
- ۱۵- ب) ۱۳ نفر
- ۱۶- پ) در عصر اموی
- ۱۷- ت) در دوره اموی
- ۱۸- ت) طارق بن زیاد و موسی بن نصیر
- ۱۹- الف) تبدیل خلافت دینی به سلطنت
- ۲۰- پ) عدالت و ایجاد برابری اقتصادی
- ۲۱- پ) معاویه
- ۲۲- ت) توسعه نیروی دریایی و گسترش فتوحات در دریا
- ۲۳- پ) معاویه
- ۲۴- ب) حجاج بن یوسف
- ۲۵- ب) موالی
- ۲۶- الف) تعیین ولیعهدی یزید توسط معاویه
- ۲۷- ب) شورش عبدالله بن زبیر
- ۲۸- الف) عمر بن عبدالعزیز
- ۲۹- ب) گرفتن جزیه از نویسان
- ۳۰- پ) موالی- علویان
- ۳۱- ب) امام سجاد(ع)
- ۳۲- ب) امام سجاد(ع)
- ۳۳- پ) ۵۴
- ۳۴- پ) امام محمد باقر(ع)- امام جعفر صادق(ع)
- ۳۵- ب) اوایل قرن دوم هجری
- ۳۶- الف) پس از مرگ هشام بن عبدالمطلب
- ۳۷- پ) مروان بن محمد

۳۸- ب) پس از سقوط خلافت اموی - عبدالرحمن بن معاویه

۳۹- ت) علم و اندیشه

۴۰- پ) خراسان

۴۱- ب) سفارح

سؤالات چهارگزینه‌ای درس هفتمن

۱- تحکیم و تثبیت حکومت عباسیان در زمان کدام خلیفه اتفاق افتاد؟

ت) مهدی

پ) هادی

ب) سفاح

الف) منصور

۲- بنای شهر بغداد به عنوان پایتخت عباسیان در زمان کدام خلیفه بود؟

ت) مهدی

پ) هادی

ب) سفاح

الف) منصور

۳- چه کسی ابن مُقْفعَ (روزبه ایرانی) را به قتل رساند؟

ت) مهدی

پ) هادی

ب) سفاح

الف) منصور

۴- بنای شهر بغداد به عنوان پایتخت عباسیان به چه جهت صورت گرفت؟

ب) نزدیکی به شام مرکز حکومت امویان

ت) تحکیم و تثبیت خلافت خاندان خود

پ) دوری از شام مرکز حکومت امویان

۵- از ویژگی‌های شاخص خلافت عباسیان چه بود؟

ب) تکیه بر عرب‌گرایی

ت) ترجمه کتابهای سرزمین‌های دیگر

الف) استفاده از دانشمندان غیر عرب

پ) اجتناب از سیاست عرب‌گرایی

۶- کدام خلیفه عباسی مقام و حتی جانش را مدیون دبیر و مربی خویش، یعنی پسر خالد برمکی بود؟

ت) معتصم

پ) منصور

ب) هارون الرشید

الف) مأمون

۷- چه کسی نقش تعیین کننده‌ای در تحولات خلافت در زمان مأمون داشتند؟

ت) ابومسلم خراسانی

پ) فضل بن سهل

ب) یحیی برمکی

الف) خالد برمکی

۸- علت قتل فضل به سهل توسط مأمون چه بود؟

ب) دخالت‌های زیاد فضل بن سهل در امور حکومت

الف) ترس مأمون از جاه طلبی خاندان سهل

ت) واپستگی فضل به امویان

پ) حسادت و دشمنی و اعراب

۹- از چه زمانی حکومت عباسیان به تدریج رو به ضعف و انحطاط گذاشت؟

الف) با پایان گرفتن حکومت مأمون

ب) با پایان گرفتن حکومت مأمون و خارج شدن اداره امور از دست وزیران ایرانی

پ) با پایان گرفتن حکومت مأمون و تسلط ترکان بر خلافت عباسی

۱۰- دوران هرج و مرج خلافت عباسی از چه زمانی آغاز شد؟

ب) قتل عام خاندان برمکی

الف) از زمان قتل فضل بن سهل

ت) انتقال پایتخت از کوفه به بغداد

پ) تسلط ترکان بر خلافت عباسی

۱۱- کدام رویداد به منزله تجزیه قلمرو و کاهش قدرت و اختیارات سیاسی و نظامی خلفای عباسی بود؟

ب) با پایان گرفتن حکومت مأمون

الف) خارج شدن اداره امور از دست وزیران ایرانی

ت) قیام‌های ضدعباسیان و جنبش‌های استقلال طلبی

پ) تسلط ترکان بر خلافت عباسی

۱۲- امیران و سلاطین کدام سلسله‌ها مانند بر پایتخت عباسیان نیز تسلط یافتند؟

ت) طاهریان و آل بویه

ب) غزنویان و طاهریان

پ) سلجوقیان و صفاریان

۱۳- پیشینه تأسیس دیوان در دوران اسلامی به چه زمانی می‌رسد؟

ت) علی(ع)

ب) عمر بن خطاب

پ) عثمان بن عفان

الف) ابوبکر بن اب قحافه

۱۴- دیوان جُند (سپاه) در مدینه به پیشنهاد چه کسی تشکیل شد؟

ت) ابومسلم خراسانی

پ) هرمزان

ب) هرمان

الف) خالد برمکی

۱۵- برگرداندن خط و زبان دیوان از فارسی به عربی توسط چه کسی صورت گرفت؟

ت) مأمون

پ) هارون الرشید

ب) ولید بن عبدالمک

الف) عبدالملک مروان

- ۱۶- منصب وزارت، با الگو گرفتن از چه کسانی به وجود آمد؟
 ت) هندیان باستان   ب) یونان باستان   پ) رومیان
 الف) ساسانی
- ۱۷- فعالیت‌های علمی و فکری مسلمانان در دوره کدام خلافاً به اوج خود رسید؟
 ت) هارون و مهدی   ب) هادی و مهدی   پ) هارون و مأمون
 الف) هارون و مهدی
- ۱۸- مورخان، نقش چه کسانی را در گسترش نهضت علمی و فکری دوران هارون و مأمون بسیار مؤثر و مهم شمارند؟
 ب) امام جعفر صادق(ع) و خاندان سهل   الف) خاندان برمکیان و امام جعفر صادق(ع)
 ت) خاندان برمکیان و خاندان سهل   پ) خاندان برمکیان و امام محمد باقر(ع)
- ۱۹- از مهم‌ترین مراکز مراکز علمی و آموزشی خلافت عباسی به شما می‌رفتند؟
 ب) کتابخانه‌ها و رصدخانه بغداد   الف) بیت الحکمه و بیمارستان‌ها
 ت) بیت الحکمه و رصدخانه بغداد   پ) بیت الحکمه و نظامیه‌ها
- ۲۰- هدف اصلی از به وجود آمدن بیت‌الحکمه‌ها چه بود؟
 ت) تربیت دیوانیان   ب) آموزش پژوهشگران و مهندسان   پ) ترجمه آثار ملل دیگر
 الف) آموزش معلمان
- ۲۱- کدامیک از مشهورترین مترجمان خلافت عباسی نمی‌باشد?
 الف) حنین بن اسحاق   ب) اسحاق بن حنین   پ) خاندان بختیشون   ت) آل سهل
- ۲۲- کدام امام شیعیان را از همکاری با حکومت عباسی منع می‌کرد؟
 ت) امام رضا(ع)   ب) امام موسی کاظم(ع)   پ) امام جعفر صادق(ع)
 الف) امام محمد باقر(ع)
- ۲۳- دوره زندگانی امام هشتم شیعیان همزمان با دوران خلافت کدام خلافاً بود؟
 ت) مأمون و هارون   ب) هارون و مأمون   پ) مأمون و امین
 الف) مهدی و هارون
- ۲۴- مأمون با چه هدفی امام رضا(ع) را از مدینه به مرو منتقل کرد؟
 الف) کسب حمایت شیعیان، مهار قیام‌های علویان
 ب) کسب حمایت شیعیان، مهار قیام‌های علویان و جلب اعتماد خراسانیان
 پ) انتخاب جانشین برای خود، کسب حمایت شیعیان و جلب اعتماد خراسانیان
 ت) مهار قیام‌های علویان و جلب اعتماد خراسانیان
- ۲۵- مأمون پس از چند سال با تغییر شرایط سیاسی، تصمیم گرفت پایتخت خود را به بغداد منتقل نماید؟
 ت) هفت سال   ب) سه سال   پ) پنج سال
 الف) دو سال
- ۲۶- کدام یک از خلفای عباسی ابتدا در سرخس وزیر ایرانی خود فضل‌بن سهل را کشت و سپس در توسع امام رضا(ع) را مسموم کرد و به شهادت رساند؟
 ت) مأمون   ب) هادی   پ) هارون‌الرشید
 الف) مهدی
- ۲۷- کدام گزینه از فعالیت امامان بعد از امام رضا علیه السلام نمی‌باشد?
 ب) مقابله با تحریف مبانی دینی و سنت نبوی
 ت) مبارزه با جریان‌های فکری و فرهنگی انحرافی در شیعه
 الف) تربیت شاگردان و یاران بر جسته
 پ) مبارزه مسلحانه علیه خلافت عباسی
- ۲۸- جریان وکالت در جامعه اسلامی در زمان کدام امام آغاز شد؟
 ت) امام رضا(ع)   ب) امام موسی کاظم(ع)   پ) امام جعفر صادق(ع)
 الف) امام محمد باقر(ع)
- ۲۹- خلافت فاطمی توسط چه کسی بنیان‌گذاری شد؟
 ت) مستنصر   ب) عبیدالله مهدی   پ) حسن صباح
 الف) عبدالرحمن

۳۰- خلافت فاطمیان در زمان چه کسی به او قدرت و شکوه دست یافت؟

- الف) عبیدالله مهدی   ب) مُستَنْصِر   پ) عبدالرحمن   ت) حسن صباح

۳۱- حکومت فاطمیان سرانجام توسط چه کسی منقرض شد؟

- الف) صلاح الدین ایوبی   ب) طغرل سلجوقی   پ) سلطان محمد خوارزمشاه   ت) آلبارسلان سلجوقی

۳۲- کدام شهر در روزگار فاطمیان شاهد شکل‌گیری و فعالیت وسیع مراکز علمی و آموزشی گوناگونی بود؟

- الف) صنعا   ب) قرطبه   پ) قاهره   ت) دمشق

۳۳- هدف اساسی فاطمیان از ایجاد مراکز علمی و آموزشی بزرگ چه بود؟

- الف) تربیت دانشمندان مذهب شیعه جعفری   ب) تربیت عالمان و داعیان مسلط به تعالیم مذهب حنفی

- پ) تربیت دانشمندان علوم مختلف و پژوهشکار   ت) تربیت عالمان و داعیان مسلط به تعالیم مذهب اسماعیلی

۳۴- کدام یک از مشهورترین نمونه‌های آثار معماری این عصر در قاهره به شمار نمی‌رود؟

- الف) جامع آرها   ب) جامع حاکم   پ) جامع آقمر   ت) تاج محل

۳۵- در زمان فاطمیان کدام صنعت رواج زیادی یافت؟

- الف) پارچه‌بافی   ب) شیشه‌گری   پ) قالی بافی   ت) سفالگری

پاسخنامه درس هفتم

- ۱- الف) منصور
۲- الف) منصور
۳- الف) منصور
۴- ب) نزدیکی به تیسفون پایتخت قبلی ساسانیان
۵- پ) اجتناب از سیاست عرب‌گرایی
۶- ب) هارون الرشید
۷- پ) فضل بن سهل
۸- پ) حسادت و دشمنی و اعراب
۹- ب) با پایان گرفتن حکومت مأمون و خارج شدن اداره امور از دست وزیران ایرانی
۱۰- پ) تسلط ترکان بر خلافت عباسی
۱۱- ت) قیام های ضدعباسیان و جنبش های استقلال طلبی
۱۲- الف) آل بویه و سلجوقیان
۱۳- ب) عمر بن خطاب
۱۴- ب) هرمزان
۱۵- الف) عبدالملک مروان
۱۶- الف) ساسانی
۱۷- پ) هارون و مأمون
۱۸- ت) خاندان برمکیان و خاندان سهل
۱۹- ت) بیت الحکمه و رصدخانه بغداد
۲۰- پ) ترجمه آثار ملل دیگر
۲۱- ت) آل سهل
۲۲- ب) امام موسی کاظم(ع)
۲۳- پ) مأمون و امین
۲۴- ب) کسب حمایت شیعیان، مهار قیام های علویان و جلب اعتماد خراسانیان
۲۵- ب) سه سال
۲۶- ت) مأمون
۲۷- پ) مبارزه مسلحانه علیه خلافت عباسی
۲۸- پ) امام جعفر صادق(ع)
۲۹- پ) عبیدالله مهدی
۳۰- ب) مُستَنْصِر
۳۱- الف) صلاح الدین ایوبی
۳۲- پ)
۳۳- ت) تربیت عالمان و داعیان مسلط به تعالیم مذهب اسماعیلی
۳۴- ت) تاج محل
۳۵- الف) پارچه‌بافی

سوالات چهارگزینه‌ای درس هشتم

- ۱- در دوران باستان، قبایل بیابانگرد عرب که در کدام سمت فلات ایران می‌زیستند؟
  - الف) مجاورت مرزهای شمال و شمال شرقی
  - ب) مجاورت مرزهای جنوب و جنوب غربی
  - ت) مجاورت مرزهای شمال و شمال شرقی
- ۲- چرا ساسانیان دولت دست نشانده‌ای از طایفه عرب آل مُنذر (آخمنیان) را در حیره بر سر کار آورد؟
  - الف) یورش قبایل بیابانگرد عرب و برای جلوگیری از یورش رومیان به سرحدات ایران
  - ب) جلوگیری از یورش اعراب بدوی
  - ت) برای جلوگیری از یورش رومیان به یمن
- ۳- یمن از زمان پادشاهی چه کسی به تصرف ساسانیان درآمد؟
  - الف) شاپور اول
  - ب) شاپور دوم
  - پ) بهرام پنجم
  - ت) خسرو انشیروان
- ۴- کدام عامل حکومت ساسانی را دچار فرسودگی و ضعف کرده بود؟
  - الف) جنگ‌های طولانی و پرخرج با یونان
  - ب) نبردهای پی در پی با اقوام بیانگرد در مرزهای غربی
  - ت) جنگ‌های طولانی و پرخرج با سکاهای اخلاف و نزاع بزرگان و اشراف
- ۵- کدام عوامل ضربه سنگینی به اقتصاد ساسانیان وارد آورد؟
  - الف) شیوع بیماری مرگبار طاعون و فاصله طبقات جامعه ایران از یکدیگر
  - ب) شیوع بیماری مرگبار طاعون و اختلافات مذهبی و سرکوب مخالفان دین رسمی
  - پ) فاصله طبقات جامعه ایران از یکدیگر و طغیان شدید رودهای دجله و فرات
  - ت) شیوع بیماری مرگبار طاعون و طغیان شدید رودهای دجله و فرات
- ۶- کدام حادثه اُهُّت و عظمت قدرت ساسانیان در چشم اعراب فرو ریخت؟
  - الف) شکست دولت ساسانی از رومیان و قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران
  - ب) شکست دولت ساسانی از رومیان
  - پ) شکست دسته‌ای از سپاهیان ساسانی از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران
  - ت) اختلاف و نزاع بزرگان و اشراف و شکست دولت ساسانی از رومیان
- ۷- پس از خسرو پرویز در مدت کوتاهی در ایران چند نفر به تخت شاهی نشستند؟
  - الف) بیش از ده تن
  - ب) کمتر از ده تن
  - پ) بیش از ۱۵ تن
  - ت) کمتر از ۱۵ تن
- ۸- پس از کدام ماجرا، دسته‌ای از سپاهیان ساسانی از قبیله‌های عرب که به مرزهای ایران حمله کرده بودند، شکست خورد؟
  - الف) شکست ساسانیان از روم
  - ب) طغیان شدید رودهای دجله و فرات
  - پ) از میان برداشتن دولت آل منذر توسط خسروپرویز
- ۹- زرتشیان ساکن کدام در منطقه به اطاعت مسلمانان و پرداخت جزیه گردن نهادند؟
  - الف) عمان
  - ب) یمن
  - پ) بحرین
  - ت) حیره
- ۱۰- کدام پادشاه ایران در سال هفتم هجری توسط حضرت محمد(ص) به اسلام دعوت شد؟
  - الف) شاپور اول
  - ب) خسروپرویز
  - پ) بهرام پنجم
  - ت) خسرو انشیروان
- ۱۱- اعراب مسلمان در اواخر دوران کدام خلیفه به منطقه سواد حمله کردند؟
  - الف) ابوبکر
  - ب) عمر
  - پ) عثمان
  - ت) معاویه
- ۱۲- اعراب مسلمان در کدام چه سالی در قدسیه به سختی سپاه ایران را به سختی شکست دادند؟
  - الف) ۱۴ ق
  - ب) ۲۱ ق
  - پ) ۲۳ ق
  - ت) ۲۴ ق
- ۱۳- حملات جدی اعراب به ایران در ابتدای دوره کدام خلیفه صورت گرفت؟

۱۴- اعراب در کدام جنگ تیسفون پایتخت پرآوازه ساسانیان را پس از مدتی محاصره، تسخیر کردند؟	ب) عمر پ) عثمان ت) معاویه	الف) ابوبکر الج) جسر
۱۵- پیروزی اعراب مسلمان در کدام جنگ سرنوشت حکومت ساسانی را قطعی کرد؟	ب) فتح الفتوح پ) جلو لا ت) قادسیه	الف) جسر
۱۶- کدام جنگ اعراب با ساسانیان به فتح الفتوح معروف شد؟	ب) نهاؤند پ) جلو لا ت) قادسیه	الف) جسر
۱۷- کدام حادثه موجب تقویت روحیه و انگیزه جنگاوران عرب در قادسیه شد؟	ب) نهاؤند پ) جلو لا ت) قادسیه	الف) جسر
الف) اختلاف‌های داخلی ایرانیان و نامیدی رستم فرخزاد		
ب) پیروزی خیره‌کننده اعراب مسلمان بر رومیان در شام		
پ) همکاری دهقانان و برخی قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان		
ت) آمدن جنگاوران تازه‌نفس به جبهه اعراب مسلمان		
۱۸- کدام مورد از عوامل شکست ساسانیان در جنگ قادسیه نمی‌باشد؟	الف) اختلاف‌های داخلی ایرانیان ب) نامیدی رستم فرخزاد، فرمانده سپاه ساسانی از پیروزی پ) همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان ت) خبر پیروزی خیره‌کننده اعراب مسلمان بر مسیحیان اندلس	
۱۹- مهاجرت‌های اعراب به ایران از دوران فتوحات با چه هدفی شروع شد؟	الف) گرفتن جزیه و مالیات از ایرانیان ب) جلوگیری از مهاجرت ایرانیان به عراق پ) تحکیم سلطه مسلمانان بر ایران	
ت) خط و زبان پهلوی		
۲۰- دفترهای دیوانی در عهد خلفای نخستین به چه خط و زبان نوشته می‌شد؟	الف) خط و زبان آرامی ب) خط و زبان عربی پ) خط و زبان اشکانی	
ت) خط و زبان پهلوی		
۲۱- در زمان حکومت بنی‌امیه، مناطق مختلف ایران تحت فرمان و نظارت چه کسی اداره می‌شد؟	الف) والی مدینه ب) والی عراق پ) والی شام	
ت) والی خراسان		
۲۲- نخستین سلسله ایرانی در دوران اسلامی توسط چه کسی بنیانگذاری شد؟	الف) طاهر بن حسین ب) یعقوب لیث پ) امیر اسماعیل سامانی	
ت) حسن بن زید علوی		
۲۳- کدامی از والیان اموی زیر بر عراق و ایران فرمان نراندند؟	الف) زیاد بن آبیه ب) حجاج بن یوسف ثقیفی پ) عمرو بن عاص	
ت) یوسف بن عمر		
۲۴- در زمان معاویه چند مرد جنگی عرب به همراه اعضای خانواده‌ی خود به داخل ایران کوچ کردند؟	الف) ۲۰ هزار ب) ۳۰ هزار پ) ۵۰ هزار	
ت) ۶۰ هزار		
۲۵- با چه حادثه‌ای شرایط و اوضاع سیاسی و اجتماعی به نفع ایرانیان تغییر محسوسی یافت؟	الف) روی کار آمدن خاندان بنی عباس ب) شکست ساسانیان از اعراب و روی کار آمدن خاندان بنی عباس پ) شکست ساسانیان از اعراب و انتقال مرکز خلافت از دمشق به بغداد	
ت) روی کار آمدن خاندان بنی عباس و انتقال مرکز خلافت از دمشق به بغداد		
۲۶- دولت عرب گرا بود و نسبت به غیرعرب‌ها، خشونت و نفرت خاصی نشان می‌داد و به تحریر آنان	الف) پرداخت؟	

- الف) عباسیان   ب) فاطمیان   ت) امویان   پ) دوره خلافت عثمان
- ۴۷- شعوییان در چه زمینه‌ای در مقابل سلطه اعراب فعالیت می کردند؟
 الف) سیاسی- اجتماعی   ب) سیاسی- فرهنگی   ت) فرهنگی- مذهبی
- ۴۸- شعویی در چه دوره‌ای نیز همچنان در عراق فعال بود؟
 الف) اواخر دوره‌ی اموی   ب) دوره اول عباسیان   ت) دوره دوم عباسیان   پ) دوره اول عباسیان
- ۴۹- کدام یک از عوامل زمینه‌ساز قیام‌های مختلف ایرانیان در دوره خلافت عباسی نمی باشد؟
 الف) تداوم سلطه اعراب   ب) قتل ابوسلمه خلّال و ابومسلم
 پ) نابودی خاندانهای برمکیان و سهل
 ت) تحریر ایرانیان و گرفتن مالیت‌های سنگین
- ۵۰- بیشتر شهرها و مناطق ایران در چه مدت به تسخیر اعراب مسلمان درآمد؟
 الف) کمتر از ۱۰ سال   ب) بیشتر از ۲۰ سال   ت) کمتر از ۲۰ سال
- ۵۱- پس از ورود اسلام به ایران ساکنان کدام شهر نیز همگی یکجا مسلمان شدند؟
 الف) اصفهان   ب) شهر ری   ت) پادگان فزوین
- ۵۲- در کدام دوره نیز روند پذیرش اسلام در ایران گند بود؟
 الف) دوره خلافت عثمان   ب) دوره خلافت علی(ع)   پ) دوره خلافت امویان   ت) عصر خلافت عباسیان
- ۵۳- در کدام دوره گرایش به اسلام در ایران شتاب گرفت؟
 الف) دوره خلافت عثمان   ب) دوره خلافت علی(ع)   پ) دوره خلافت امویان   ت) عصر خلافت عباسیان
- ۵۴- کدام شهرها در نتیجه مهاجرت گروهی از شیعیان و علویان به دیار آنان با اسلام آشنا و مسلمان شدند؟
 الف) قم و مازندران و گیلان   ب) مشهد، اصفهان و شیراز   پ) ری، قم و اصفهان   ت) مازندران، آذربایجان و اردبیل
- ۵۵- کدام یک از عوامل نارضایتی و خشم مردم ایران نسبت به اعراب مسلمان نمی باشد؟
 الف) قتل ابوسلمه خلّال و ابومسلم   ب) نابودی خاندانهای برمکیان
 ت) گرفتن جزیه و مالیات از ایرانیان   پ) سختگیری و ستم به شیعیان

پاسخنامه درس هشتم

- ۱- ب) مجاورت مرزهای جنوب و جنوب غربی
۲- پ) جلوگیری از یورش یورش اعراب بدآوی
۳- ت) خسرو انشیروان
۴- پ) اختلاف و نزاع بزرگان و اشراف
۵- ت) شیوع بیماری مرگبار طاعون و طغیان شدید رودهای دجله و فرات
۶- پ) شکست دستهای از سپاهیان ساسانی از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران
۷- الف) بیش از ده تن
۸- پ) از میان برداشتن دولت آل منذر توسط خسروپرویز
۹- پ) بحرین
۱۰- ب) خسروپرویز
۱۱- الف) ابوبکر
۱۲- الف) ۱۴ ق
۱۳- ب) عمر
۱۴- ت) قادسیه
۱۵- ب) نهاآند
۱۶- ب) نهاآند
۱۷- ب) پیروزی خیره کننده اعراب مسلمان بر رومیان در شام
۱۸- ت) خبر پیروزی خیره کننده اعراب مسلمان بر مسیحیان اندلس
۱۹- ت) تحکیم سلطه مسلمانان بر ایران
۲۰- ت) خط و زبان پهلوی
۲۱- ب) والی عراق
۲۲- الف) طاهر بن حسین
۲۳- پ) عمرو بن عاص
۲۴- پ) ۵۰ هزار
۲۵- ت) روی کار آمدن خاندان بنی عباس و انتقال مرکز خلافت از دمشق به بغداد
۲۶- ت) امویان
۲۷- پ) فرهنگی - اجتماعی   ت) فرهنگی - مذهبی
۲۸- ب) دوره اول عباسیان
۲۹- ت) تحقیر ایرانیان و گرفتن مالیت های سنگین
۳۰- ت) کمتر از ۲۰ سال
۳۱- ت) پادگانِ قزوین
۳۲- پ) دوره‌ی خلافت امویان
۳۳- ت) عصر خلافت عباسیان
۳۴- الف) قم و مازندران و گیلان

سوالات چهارگزینه‌ای درس نهم

۱. از چه زمانی، ایرانیان سلسله حکومت‌هایی تشکیل دادند و به تدریج مناطق مختلف ایران را از زیر سلطه مستقیم خلفای عباسی خارج کردند؟
  - ب) ابتدای قرن سوم تا نیمة قرن چهارم هجری
  - ت) ابتدای قرن دوم تا اواخر قرن پنجم هجری
۲. فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در چه زمانی، زمینه را برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی فراهم کرد؟
  - الف) دو سده نخست هجری
  - ت) سده‌ی سوم تا پنجم
  - پ) سده‌ی چهارم و پنجم
۳. چه کسی از سوی مأمون، خلیفه عباسی به حکومت خراسان منصوب شد؟
  - ت) حسن بن زید
  - پ) یعقوب
  - ب) طاهر
۴. کدام سلسله‌ها، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراء النهر داشتند؟
  - ت) سامانیان
  - پ) علویان طبرستان
  - ب) آل زیار
  - الف) طاهربان
۵. کدام گروه در سده‌های نخستین هجری، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند؟
  - ت) نظامیان
  - پ) صنعتگران
  - ب) کشاورزان
  - الف) دهقانان
۶. بنیانگذار حکومت علویان طبرستان که بود؟
  - ت) حسن بن زید
  - پ) حسن اطروش
  - ب) ناصرکبیر
  - الف) حسن بن قاسم
۷. چه کسانی نقش مؤثری در ترویج اسلام در میان ایرانیان به ویژه ساکنان طبرستان، دیلم و گیلان داشتند؟
  - ت) داعیان عباسی
  - پ) سادات علوی
  - ب) آل بویه
  - الف) آل طاهر
۸. یعقوب لیث صفاری منصوب به کدام منطقه سیستان بود؟
  - ت) قرنین
  - پ) بلخ
  - ب) مکران
  - الف) زابل
۹. یعقوب فعالیت اجتماعی و سیاسی خود را با چه اقدامی آغاز کرد؟
  - الف) شرکت در گروه عیاران و جوانمردان سیستان و جنگ علیه خوارج
  - ب) جنگ علیه خوارج و مبارزه با راهزنان و دزدان
  - پ) شرکت در گروه عیاران و جوانمردان سیستان
  - ت) شرکت در گروه عیاران و جوانمردان سیستان و مبارزه با راهزنان و دزدان
۱۰. بویه پس از رها کردن شغل صیادی، به همراه پسرانش چه حرفه‌ای را برگزیدند و به خدمت چه کسانی درآمدند؟
  - الف) نظامی - سپاهیان طاهری
  - ب) تجارت - امیران سامانیان
  - پ) تجارت - آل زیار
  - ت) نظامی - سرداران دیلمی
۱۱. بنیانگذاران کدام سلسله‌های ایرانی با فرمان و تأیید خلیفه خلیفه عباسی به حکومت رسیدند؟
  - الف) طاهربان و صفاریان
  - ب) طاهربان و سامانیان
  - پ) صفاریان و سامانیان
  - ت) آل زیار و سامانیان
۱۲. بنیانگذاران کدام سلسله‌ها، بدون اجازه و تأیید قدرت خلیفه خلیفه عباسی را به دست گرفتند؟
  - الف) یعقوب لیث صفاری، حسن بن زید، طاهربن حسین، پسران بویه
  - ب) امیر اسماعیل سامانی، حسن بن زید، مرداویج، پسران بویه
  - پ) امیر اسماعیل سامانی، یعقوب لیث صفاری، حسن بن زید، مرداویج
  - ت) یعقوب لیث صفاری، حسن بن زید، مرداویج، پسران بویه

۱۳. امیران کدام سلسله‌ها عموماً نسبت به خلفای بنی عباس اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند؟

الف) طاهربیان و صفاریان   ب) طاهربیان و سامانیان   پ) صفاریان و سامانیان   ت) آل زیار و سامانیان

۱۴. اظهار اطاعت امیران طاهری و سامانی نسبت به خلافت، چه نتیجه‌ای داشت؟

الف) موجب رویگردنی مردم نسبت به آن‌ها را فراهم آورد   ب) زمینه استقلال ایران از خلافت عباسی را فراهم کرد
پ) موجب حمایت خلیفه از آنان می‌شد   ت) به قدرت آنان در نظر عامه مردم مسلمان مقبولیت و مشروعيت می‌بخشید.

۱۵. روابط کدام حکومت با خلافت عباسی همواره خصومت آمیز بود؟

الف) آل زیار   ب) صفاریان   ت) سامانیان   پ) علویان طبرستان

۱۶. چرا خلیفه فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای یعقوب ارسال نمود؟

الف) سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی   ب) موفقیت‌های او در سرکوب خوارج

پ) جهاد با کفار مرزهای شرقی   ت) تصرف نیشابور و از بین بردن طاهربیان

۱۷. پس از کدام حادثه، روابط خلیفه عباسی و صفاریان به خصومت گرایید؟

الف) حمله یعقوب به نیشابور و از میان برداشت حکومت طاهربیان

ب) لشکرکشی یعقوب به سوی بغداد

پ) حمله عمرولیث به نیشابور و از میان برداشت حکومت طاهربیان

ت) حمله یعقوب به نیشابور و از میان برداشت حکومت طاهربیان و سپس لشکرکشی او به سوی بغداد

۱۸. چرا در جنگ میان عمر و با امیر اسماعیل سامانی، خلیفه جانبِ سامانیان را گرفت؟

الف) بی‌اعتمادی عباسیان نسبت به صفاریان   ب) نافرمانی عمرولیث از خلیفه

پ) از میان برداشت حکومت طاهربیان توسط صفاریان   ت) لشکرکشی عمرولیث به سوی بغداد

۱۹. کدام امیر پیش از حمله به بغداد توسط غلام سربازان شورشی خود کشته شد؟

الف) یعقوب لیث   ب) عمر و لیث   پ) قابوس بن وشمگیر   ت) مردواج

۲۰. کدام یک از مؤسسان حکومت آل بویه با مشاهده اوضاع نابسامان خلافت، بغداد را تسخیر کرد اما خلافت را از بین نبرد؟

الف) فناخسر و   ب) علی   پ) حسن   ت) احمد

۲۱. امیران کدام سلسله‌ها به مراتب تأثیر بیشتری بر ایران و ایرانیان داشتند؟

الف) طاهربیان، صفاریان، سامانیان، آل بویه   ب) آل زیار، علویان طبرستان، سامانیان، آل بویه

پ) آل زیار، صفاریان، سامانیان، آل بویه   ت) علویان طبرستان، صفاریان، سامانیان، آل بویه

۲۲. مهم ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت‌های ایرانی چه بود؟

الف) کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران

پ) زمینه برای وحدت ملی و پیدایش سلسله‌های مستقل

پ) کاهش وابستگی اقتصادی ایران به خلفای عباسی

ت) استقلال فرهنگی ایران و ایرانیان از خلافت عباسی

۲۳. بعد از کدام واقعه در ایران دوره نخستین اسلامی به مرور آرامش نسبی بر جامعه حکم فرما و از شدت آشوب‌ها و جنبش‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی کاسته شد؟

الف) انتخاب ایران به عنوان وزرای خلافت عباسی

ب) تأسیس حکومت طاهربیان

پ) پس از تأسیس نخستین سلسله‌های نیمه‌مستقل ایرانی

ت) قرارگرفتن اداره امور مناطق مختلف کشور توسط کارگزاران ایرانی

۲۴. در دوره‌ی کدام حکومت‌ها فعالیت‌های اقتصادی در ایران از رونق مناسبی برخوردار بود؟

- الف) ظاهربان، سامانیان و آل بویه
- ب) صفاریان، سامانیان و آل بویه
- ت) ظاهربان، سامانیان و آل زیار

۲۵. کدام مورد از عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه نمی‌باشد؟

- الف) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی
- ب) قرار گرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران با تدبیر
- ت) استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم
- پ) حمایت همه‌جانبه خلافت عباسی از این سلسله‌ها

۲۶. از چه زمانی روند گروش ایرانیان به اسلام شتاب بیشتری گرفت؟

- الف) دوره خلافت عثمان
- ب) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی در ایران
- ت) دوره خلافت امام علی(ع)
- پ) پس از به دست گرفتن قدرت توسط امیران ایرانی قدرت

۲۷. امیران کدام سلسله‌ها پیرو مذهب تشیع بودند و به تقویت و گسترش آن مذهب در ایران کمک کردند؟

- الف) علویان طبرستان و آل بویه
- ب) ظاهربان و سامانیان
- پ) علویان طبرستان و سامانیان
- ت) صفاریان و سامانیان

۲۸. در کدام دوره مراسم عزاداری امام حسین در عاشورا و جشن عید غدیر خم با شکوه و عظمت برگزار می‌شد و حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد و سنت زیارت رو به گسترش نهاد؟

- الف) آل بویه
- ب) آل زیار
- پ) علویان طبرستان
- ت) سامانیان

۲۹. با ورود اسلام به ایران کدام زبان همچنان در میان عامه مردم در اکثر نقاط ایران رواج داشت؟

- الف) فارسی باستان
- ب) پهلوی قدیم
- پ) فارسی دری
- ت) زبان عربی

۳۰. کدام امیر ایرانی شاعران را به سروdon شعر فارسی تشویق کرد؟

- الف) طاهر
- ب) عضدادوله
- پ) یعقوب لیث
- ت) عبدالله طاهر

۳۱. در کدام دوره زبان و ادب فارسی اوچ گرفت؟

- الف) آل بویه
- ب) صفاریان
- پ) علویان طبرستان
- ت) سامانیان

۳۲. پدر شعر فارسی کیست و در کدام دوره می‌زیست؟

- الف) رودکی- صفاریان
- ب) رودکی سامانیان
- پ) صائب تبریزی- ظاهربان
- ت) صائب تبریزی - سامانیان

۳۳. حکیم ابوالقاسم فردوسی در چه زمانی شروع به سروdon شاهنامه کرد؟

- الف) اواخر دوره آل بویه
- ب) اواخر دوره سامانی
- پ) اواخر دوره سامانی

۳۴. فردوسی پس از سقوط سامانیان، شاهنامه را به چه کسی تقدیم کرد؟

- الف) عبدالملک نوح
- ب) خلیفه عباسی
- پ) سلطان مسعود غزنوی
- ت) سلطان محمود غزنوی

۳۵. ترجمه و تلخیص تاریخ طبری با عنوان تاریخ بلعمی در کدام دوره به زبان فارسی ترجمه شد؟

- الف) آل بویه
- ب) صفاریان
- پ) علویان طبرستان
- ت) سامانیان

۳۶. نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی چه کتابی است؟

- الف) صوره‌الارض
- ب) المسالک والممالک
- پ) حدود العالم من المشرق الى المغرب
- ت) تحقیق مالله‌نده

۳۷. در سده‌های نخستین هجری، مهم‌ترین مراکز آموزشی کجا بودند؟

- الف) مساجد
- ب) مدارس
- پ) نظامیه‌ها
- ت) بیمارستان‌ها

۳۸. مدرسه پزشکی جندی‌شاپور در چه زمانی آغاز به کار کرده بود؟

- الف) هخامنشیان
- ب) اشکانیان
- پ) ساسانیان
- ت) سده‌ی نخست هجری

۳۹. چه کسی فلسفه متشابی را پایه‌گذاری کرد؟

- الف) ملاصدرا
- ب) ابن سینا
- پ) فارابی
- ت) ابن رشد

۴۳. بر جسته ترین فیلسوف ایران و جهان اسلام که فلسفه مَثَابی را به کمال رسانید، کیست؟	الف) ملاصدرا
ت) ابن رشد	ب) ابن سينا
پ) فارابی	پ) ابن سينا
۴۴. از بر جسته ترین دانشمندان عصر طلایی تمدن ایرانی اسلامی که در ریاضیات، نجوم، گا هشماری، جغرافیا، هندشناسی و ... مقام شامخ داشت، که بود؟	الف) ابو ریحان بیرونی
ت) ابن رشد	ب) ابو ریحان بیرونی
پ) فارابی	پ) ابو ریحان بیرونی
۴۵. به گفته جرج سارتون، پدر تاریخ علم، چه کسی «بزرگ ترین پژوهش اسلام و قرون وسطی بود؟»	الف) ابو ریحان بیرونی
ت) جرجیس بن جبرائیل	ب) جرجیس بن جبرائیل
پ) زکریای رازی	پ) زکریای رازی
۴۶. کاشف الکل و جوهر گوگرد (اسید سولفوریک) چه کسی است؟	الف) ابو ریحان بیرونی
ت) جرجیس بن جبرائیل	ب) جرجیس بن جبرائیل
پ) زکریای رازی	پ) زکریای رازی
۴۷. در سده های نخستین هجری، تجارت دریایی خلیج فارس با کدام مناطق گسترش یافت؟	الف) هندوستان، شمال آفریقا، جنوب شرقی آسیا و حوزه شرق آفریقا
ت) هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه شرق آفریقا	ب) هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و اروپا
پ) هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و اروپا	پ) هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه شمال آفریقا
۴۸. چرا در قرون نخستین هجری در بانوردی و تجارت دریایی توسعه چشمگیری یافت؟	الف) استفاده از کتب جغرافیایی اروپاییان به ویژه یونان
ت) در نتیجه گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام	ب) استفاده از دانش جغرافیا و دریانوردی ایرانیان
پ) حمایت خلفا از دریانوردی و تجارت	پ) حمایت خلفا از دریانوردی و تجارت
۴۹. در سده های نخست هجری، کدام بندر به یکی از کانون های اصلی مبادلات اقتصادی منطقه ای و جهانی تبدیل شد؟	

پاسخنامه

۱- پ) ابتدای قرن سوم تا نیمة قرن پنجم هجری

۲- الف) دو سده نخست هجری

۳- ب) طاهر

۴- پ) علویان طبرستان

۵- الف) دهقانان

۶- ت) حسن بن زید

۷- پ) سادات

۸- ت) قرینی

۹- الف) شرکت در گروه عیاران و جوانمردان سیستان و جنگ علیه خوارج

۱۰- ت) نظامی - سرداران دیلمی

۱۱- ب) طاهربیان و سامانیان

۱۲- ت) یعقوب لیث صفاری، حسن بن زید، مرداویج، پسران بویه

۱۳- ب) طاهربیان و سامانیان

۱۴- ت) به قدرت آنان در نظر عامه مردم مسلمان مقبولیت و مشروعيت می‌بخشید.

۱۵- پ) علویان طبرستان

۱۶- الف) سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی

۱۷- ت) حمله یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهربیان و سپس لشکرکشی او به سوی بغداد

۱۸- الف) بی‌اعتمادی عباسیان نسبت به صفاریان

۱۹- ت) مرداویج

۲۰- ت) احمد

۲۱- الف) طاهربیان، صفاریان، سامانیان، آل بویه

۲۲- الف) کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران

۲۳- ت) قرارگرفتن اداره امور مناطق مختلف کشور توسط کارگزاران ایرانی

۲۴- الف) طاهربیان، سامانیان و آل بویه

۲۵- پ) حمایت همه جانبه خلافت عباسی از این سلسله‌ها

۲۶- پ) پس از به دست گرفتن قدرت توسط امیران ایرانی قدرت

۲۷- الف) علویان طبرستان و آل بویه

۲۸- الف) آل بویه

۲۹- پ) فارسی دری

۳۰- پ) یعقوب لیث

۳۱- ت) سامانیان

۳۲- ب) رودکی سامانیان

۳۳- پ) اواخر دوره سامانی

۳۴- ت) سلطان محمود غزنوی

۳۵- ت) سامانیان

۳۶- پ) حدود العالم من المشرق الى المغرب

۳۷- الف) مساجد

-۳۸- پ) ساسانیان

-۳۹- پ) فارابی

-۴۰- ب) ابن سینا

-۴۱- الف) ابوریحان بیرونی

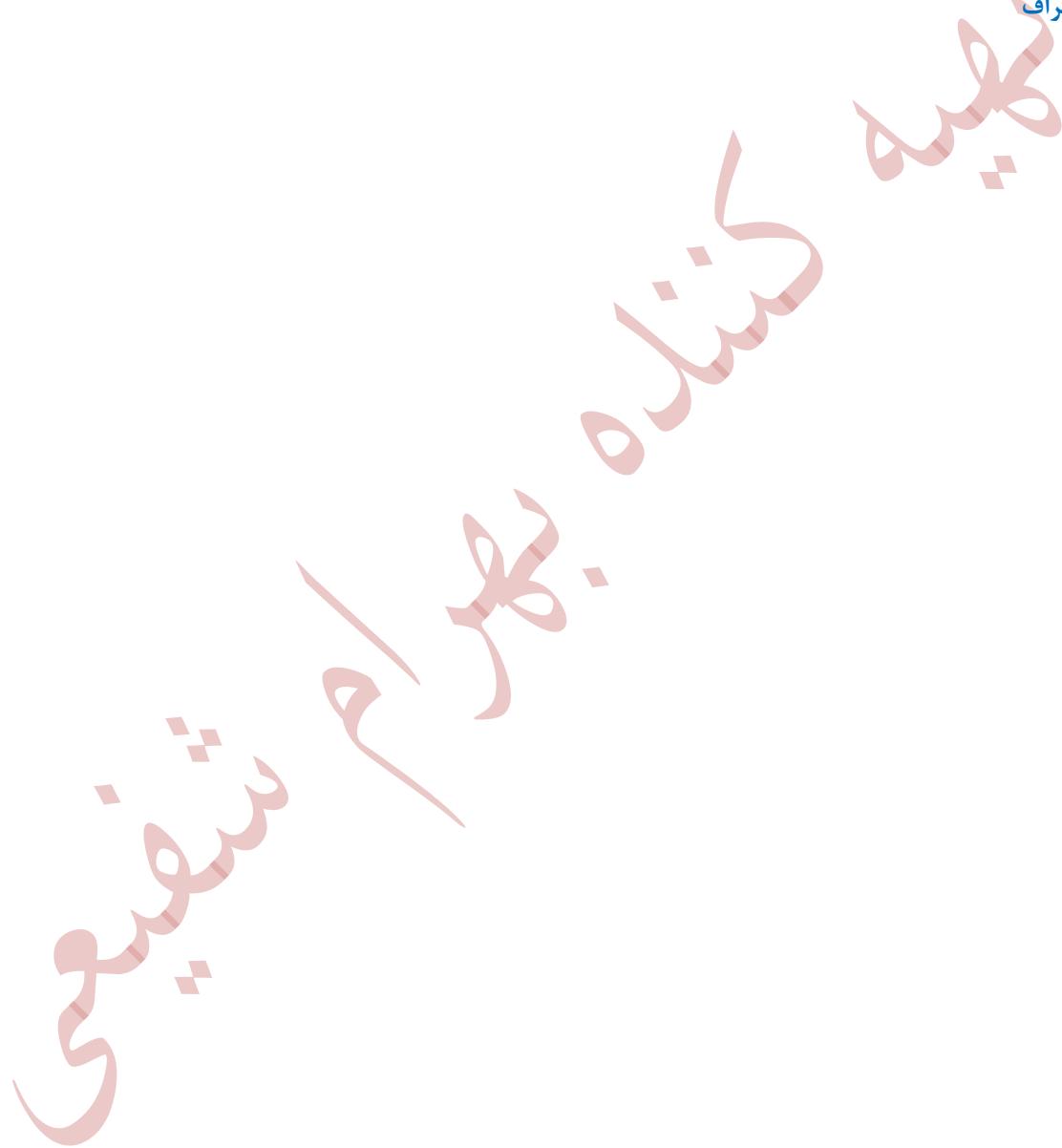
-۴۲- پ) زکریای رازی

-۴۳- پ) زکریای رازی

-۴۴- ب) هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه شرق آفریقا

-۴۵- ت) در نتیجه گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام

-۴۶- پ) بندر سیراف

درس دهم

۱. چگونه شماری از ترکان به صورت فردی یا طایفه‌ای و قبیله‌ای به دین اسلام گرویدند و به درون قلمرو اسلامی راه یافتد؟
  - الف) از طریق تجارت با مسلمانان
  - پ) در جریان لشکرکشی‌های جهادی مسلمانان به ماوراءالنهر
۲. کدامیک از غلامان ترک در دربار سامانیان به مقام سپهسالاری رسید؟
  - الف) سبکتکین
  - پ) البتکین
  - ت) مسعود غزنوی
  - ث) غزنه
۳. البتکین در کجا زمینه ایجاد حکومتی محلی را فراهم کرد؟
  - الف) لاهور
  - پ) دهلی
  - ت) مسعود غزنوی
  - ث) غزنه
۴. مؤسس سلسله غنویان چه کسی بود؟
  - الف) سبکتکین
  - پ) البتکین
  - ت) مسعود غزنوی
  - ث) غزنه
۵. محمود غزنوی همزمان به کدام خلیفه‌ی عباسی به قدرت رسید؟
  - الف) معتصم
  - پ) المقتدر بالله
  - ت) القادر بالله
۶. چرا محمود غزنوی به ری که تحت حاکمیت آل بویه بود، حمله برد؟
  - الف) در پوشش جهاد در راه خدا (غزا)
  - پ) با هدف تحکیم پایه‌های قدرت خود
  - ت) در پوشش جهاد در راه خدا (غزا) و به بهانه مبارزه با مخالفان خلافت عباسی
۷. بهانه سلطان محمود غزنوی برای حمله به هند چه بود؟
  - الف) جهاد در راه خدا
  - پ) مبارزه با مخالفان خلافت عباسی
۸. هدف و انگیزه‌ی اصلی سلطان محمود غزنوی برای حمله به هند چه بود؟
  - الف) جهاد در راه خدا
  - پ) مبارزه با مخالفان خلافت عباسی
۹. مهم‌ترین نتایج حمله محمد غزنوی به هند چه بود؟
  - الف) دستیابی به ثروت معابد و ورود اسلام به هند
  - پ) ورود و گسترش دین اسلام و زبان فارسی به شبه قاره هند
  - ت) دستیابی به ثروت معابد و ورود زبان فارسی به شبه قاره هند
  - ث) گسترش دین اسلام در هند و گرفتن فرمان حکومت از خلیفه
۱۰. مسعود غزنوی کدام در نبرد و در مقابل چه کسی از سلجوقیان شکست خورد؟
  - الف) ملازگرد - آلبارسلان
  - پ) دندانقان - آل ارسلان
  - ت) دندانقان - طغرل
۱۱. سلجوقیان پس از گرویدن به اسلام کجا نخست در ..... و سپس در ..... مستقر شدند.
  - الف) خراسان - ماوراءالنهر
  - پ) خوارزم - خراسان
  - ت) ماوراءالنهر - خوارزم
۱۲. طُغُر سلجوقی کدام شهر را به عنوان مرکز حکومت خود برگزید؟
  - الف) نیشابور
  - پ) مشهد
  - ت) اصفهان
۱۳. پس از فتح بغداد توسط طغرل سلجوقی، خلیف به وی چه لقبی داد؟
  - الف) سلطان عین الدوّله
  - پ) سلطان امین الدوّله
  - ت) سلطان رکن الدوّله

۲۹. در دوران حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی شهرها از چند بخش تشکیل شده بودند؟
 (الف) دو بخش
 (ب) سه بخش
 (پ) چهار بخش
 (ت) پنج بخش
۳۰. در دوره سلجوقی به چه دلیل طبقه بازرگان شهری بیش از پیش اهمیت یافت؟
 (الف) توسعه مناسبات شهری و توسعه روابط تجاری با سرزمین‌های دیگر
 (ب) برقراری امنیت در شهرها و توسعه مناسبات شهری
 (پ) رشد شهرنشینی و توسعه مناسبات شهری
 (ت) رشد تجارت و توسعه مناسبات شهری
۳۱. کدام‌یک از جمله شهرهای مهم دوران سلجوقیان بودند؟
 (الف) تبریز، اصفهان، مرو و نیشابور
 (ب) ری، اصفهان، سمرقند و نیشابور
 (پ) ری، خوارزم، مرو و نیشابور
 (ت) ری، اصفهان، مرو و نیشابور
۳۲. بافت مذهبی جمعیت شهری و روستایی دوره سلجوقیان را عمدتاً چه کسانی تشکیل می‌دادند؟
 (الف) شیعیان دوازده امامی
 (ب) اسماعیلیان
 (پ) پیروان اهل تسنن
 (ت) پیروان تشیع
۳۳. مهم‌ترین مراکز شیعه‌نشین ایران کدام شهرها بودند؟
 (الف) بیهق، ری، گرگان، ساری و اصفهان
 (ب) بیهق، ری، اصفهان، ساری و قم
 (ت) بیهق، ری، گرگان، ساری و قم
 (پ) بیهق، ری، گرگان، مشهد و قم
۳۴. کدام گروه از مهم‌ترین مخالفان خلافت عباسی و دو حکومت غزنوی و سلجوقی بودند؟
 (الف) شیعیان دوازده امامی
 (ب) اسماعیلیان
 (پ) پیروان اهل تسنن
 (ت) پیروان تشیع
۳۵. در عصر حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی مهم‌ترین فعالیت اقتصادی مردم ایران چه بود؟
 (الف) دامداری
 (ب) تجارت و بازرگانی
 (پ) کشاورزی
 (ت) صنعت
۳۶. در دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، موقعیت اقتصادی و اجتماعی کدام گروه به زوال رفت؟
 (الف) دهقانان
 (ب) تجار و بازرگانان
 (پ) صنعتگران
 (ت) کشاورزان
۳۷. عمدت‌ترین شکل مالکیت زمین در ایران به چه صورت بود؟
 (الف) مالکیت دولتی یا دیوانی
 (ب) املاک خاصه
 (پ) زمین‌های وقفی
 (ت) نظام اقطاع
۳۸. در عصر سلجوقی با تدبیر چه کسی نظام اقطاع گسترش یافت؟
 (الف) عمیدالمُلک کندری
 (ب) رشیدالدین فضل الله
 (پ) خواجه نصیر توسي
 (ت) خواجه نظام‌الملک
۳۹. در دوره‌ی سلجوقی چه عواملی به رشد تجارت کمک کرد؟
 (الف) گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل و نقل و وجود نظام دیوانی کارآمد
 (ب) حمایت فرمانروايان، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل و نقل و وجود نظام دیوانی کارآمد
 (پ) گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل و نقل و حمایت فرمانروايان
 (ت) گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمایت فرمانروايان و وجود نظام دیوانی کارآمد
۴۰. در دوره‌ی سلجوقی چه کسانی نقش مهمی در توسعه تجارت خارجی ایفا می‌کردند؟
 (الف) بانکداران
 (ب) بازرگانان
 (پ) مبلغان مذهبی
 (ت) صرافان
۴۱. دوران توسعه زبان و ادبیات فارسی و ظهور بزرگ ترین نویسنده‌گان و شاعران زبان فارسی چه زمانی است؟
 (الف) قرن‌های چهارم تا هفتم
 (ب) قرن‌های پنجم تا هشتم
 (پ) قرن‌های سومرم تا هشتم
۴۲. در کدام عصر شعر فارسی به اوج خود رسید؟
 (الف) طاهریان
 (ب) غزنویان
 (پ) سامانیان
 (ت) سلجوقیان

۴۳. کدام عامل از از عوامل توسعه هر چه بیشتر زبان و ادبیات فارسی در دوره سلجوقیان به شمار نمی‌آید؟

الف) رشد شهرها
ب) تأسیس و توسعه مراکز آموزشی

پ) توسعه روزافزون دیوان سالاران ایرانی در حکومت سلجوقی حمایت

ت) حمایت فرمانروایان از علماء و دانشمندان

۴۴. کدام یک از مشهورترین شاعران و نویسنندگان عصر سلجوقی و خوارزمشاهی بودند؟

الف) صائب تبریزی، انوری، خاقانی و صائب تبریزی

ب) سنایی، انوری، خاقانی و صائب تبریزی

پ) سنایی، انوری، خاقانی و عطار

ت) سنایی، انوری، خاقانی و عطار

۴۵. دانشمندان زیر به ترتیب در کدام دوره حضور فعالیت می‌کردند؟

ابوریحان بیرونی - خیام نیشابوری - ابوالعباس لوكدی - ابن سينا

الف) سلجوقی، غزنوی، سلجوقی، سلجوقی، غزنوی

پ) غزنوی، سلجوقی، غزنوی، سلجوقی

۴۶. آخرین نظامیه در کجا بود و توسط چه کسی نابود شد؟

الف) نیشابور - چنگیز خان

ب) نیشابور - هلاکوخان

پ) بغداد - چنگیز خان

۷۴. کدام یک از در شکوفایی هر چه بیش تر هنر و معماری دوره سلجوقیان تأثیر به سزایی داشت؟

الف) تأسیس و توسعه مراکز آموزشی، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولتمردان

ب) گسترش ارضی، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، تأسیس و توسعه مراکز آموزشی و حمایت دولتمردان

پ) گسترش ارضی، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولتمردان

ت) گسترش ارضی، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و تأسیس و توسعه مراکز آموزشی

۸۴. اولین مسجد چهار ایوانی در ایران، کدام مسجد است؟

الف) مسجد جامع یزد

ب) مسجد کبود تبریز

پ) مسجد جمعه اصفهان

ت) مسجد گوهرشاد مشهد

۴۴. مراکز مهم سفالگری عصر سامانی از شرق ایران یعنی نیشابور و سمرقند به تدریج به کجا انتقال یافت؟

الف) یزد

ب) کاشان

پ) ری

ت) نیشابور

۵۰. کدام هنر در عصر سلجوقی یکی از درخشنانترین دوران خود را در تاریخ ایران پشت سر گذاشت؟

الف) بافنده‌گی

ب) نقاشی

پ) گچبری

ت) فلزکاری

پاسخنامه درس دهم

۱- پ) در جریان لشکرکشی‌های جهادی مسلمانان به ماوراءالنهر

۲- ب) البتکین

۳- ت) غزنه

۴- پ) محمود غزنوی

۵- ت) القادر بالله

۶- ت) در پوشش جهاد در راه خدا (غزا) و به بهانه مبارزه با مخالفان خلافت عباسی

۷- الف) جهاد در راه خدا

۸- ت) دستیابی به ثروت فراوان معابد هندوستان

۹- ب) ورود و گسترش دین اسلام و زبان فارسی به شبه قاره هند

۱۰- پ) ملازگرد - طغرل

۱۱- ت) ماوراءالنهر - خراسان

۱۲- الف) نیشابور

۱۳- ت) سلطان رکن الدوّله

۱۴- الف) ملازگرد

۱۵- پ) رود سیحون - دریای مدیترانه

۱۶- پ) آلبارسلان سلجوقی

۱۷- ت) ملکشاه

۱۸- ت) اختلالات فراوان بر سر قدرت و جانشینی

۱۹- ب) قراختائیان و غزها

۲۰- پ) تکش خوارزمشاه

۲۱- الف) اتسز

۲۲- ت) طغرل سوم

۲۳- ب) محمد خوارزمشاه

۲۴- ت) عدم تأیید حکومتش توسط خلیفه عباسی

۲۵- الف) محمد خوارزمشاه

۲۶- پ) سامانیان - آل بویه

۲۷- ت) خواجه نظام الملک

۲۸- الف) سلجوقی

۲۹- ب) سه بخش

۳۰- پ) رشد شهرنشینی و توسعه مناسبات شهری

۳۱- ت) ری، اصفهان، مرو و نیشابور

۳۲- پ) پیروان اهل تسنن

۳۳- ت) بیهق، ری، گرگان، ساری و قم

۳۴- ب) اسماعیلیان

۳۵- پ) کشاورزی

۳۶- الف) دهقانان

۳۷- الف) مالکیت دولتی یا دیوانی

۳۸- ت) خواجه نظام الملک

۳۹- الف) گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل و نقل و وجود نظام دیوانی کارآمد

۴۰- ت) صرافان

۴۱- الف) قرن های چهارم تا هفتم

۴۲- ب) غزنویان

۴۳- ت) حمایت فرمانروایان از علماء و دانشمندان

۴۴- ت) سنایی، انوری، خاقانی و عطار

۴۵- پ) غزنوی، سلجوقی، سلسله کسری

۴۶- ت) بغداد - هلاکوخان

۴۷- پ) گسترش اراضی، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولتمردان

۴۸- پ) مسجد جمعه اصفهان

۴۹- ب) کاشان

۵۰- ت) فلزکاری

سلسله کسری
بهرام شفیعی